

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Ч. 2 (29)

ТОРОНТО

1971

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ
Видає Головна Пластова Булава

PLASTOVY SHLIAKH
Виходить щотри місяці

Квітень-червень 1971

Ч. 2 (29)

April-June 1971

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ:

Plastovy Shliakh, Magazine, — 2199 Bloor Street West, Toronto 21, Ont., Canada.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

Mr. L. Onyshkevych, 9 Dogwood Drive, Trenton, N. J., 08638, USA

РЕДАКЦИНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор: Любомир Онишкевич. Члени Редакційної Колегії: Леонід Бачинський, Осип Войчук, Роксоляна Гарасимів, Ярослав Гарасимів, Тоня Горохович, Теодор Данилів, Володимир Дозорський, Анна Коренець, Олександр Луцький, Атанас Мілянич, Лариса Онишкевич, Петро Саварин, Теодосій Самотулка, Микола Світуха, Данило Струк, Омелян Тарнавський і Атанас Фіголь. Мовний редактор: д-р Наталя Пазуняк.

Технічний редактор і адміністратор: пл. сен. Омелян Тарнавський

ЗМІСТ

надрукований на 3-ій сторінці обкладинки.

Статті підписані прізвищем, псевдонімом або ініціалами автора вивсловлюють погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу. Редакція застерігає собі право справляти мову, як теж часом скорочувати незамовлені надіслані статті та відсилати авторам до зміни ті листи чи дописи, які — на думку редакції — могли б бути для когось образливі.

Річна передплата від 1 січня 1969 р.: США і Канада — \$6.00, Австралія — \$3.50 австр., Австрія 100 шіл., Аргентина — 350 пез., Бразилія — 200 кр., Великобританія — 1.0.0, Німеччина — 10 н. м., Франція — 15 фр. Ціна одного числа у США і Канаді — \$1.50.

PLASTOVY SHLIAKH — a Ukrainian Quarterly Magazine, published by PLAST — Ukrainian Youth Ass'n, 2199 Bloor Street West, Toronto 21, Ontario, Canada

---

Kiev Printers Ltd. — 860 Richmond Street West, Toronto 140, Ontario

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Торонто, Канада

ч. 2 (29)

Квітень-червень 1971

Редакційна стаття

Дорогі Читачі і Читачки!

«Пластовий Шлях» — орган пластової думки — був дотепер здебільша чисто пластовим журналом, з тематикою, яка рідко коли виходила поза вузьке коло внутрішньо-організаційних проблем Пласту, його ідеології, методики тощо. Теперішня редакційна колегія, перебираючи журнал з початком 1971-го року, поставила собі за завдання поширити засяг журналу тематично; ми хочемо теж розширити коло наших читачів і співпрацівників поза межі пластового братства. Ми плянуємо переіменити «Пластовий Шлях» поступово в загально-український журнал, призначений проблематиці молоді. Бо ж молодь — це майбутнє наших громад у діаспорі, майбутнє українського народу в світі. А завданням, першим і головним завданням Пласту, є праця для нашої громади, для українського народу. Сподіваємося, що видаванням журналу, на сторінках якого будуть обговорюватись проблеми молоді, ми сповнимо важливу і потрібну службу для українського суспільства.

В сьогоднішню пору дуже відчувається брак такого журналу. Правда, є декілька журналів та журналиків, призначених справам молоді. Але це є видання поодиноких груп, чи то політично-партійних, чи конфесійних, чи студентських тощо. Зате немає неутраального видання, — форуму, на якому могли б вимінюватись думками представники різних партій і політичних переконань, різних віровізнань, різних ідеологій, а найважливіше — різних поколінь. Пласт

— це організація понадпартійна, понадконфесійна, а при тому організація, яка об'єднує осіб різного віку: новаків, юнаків, студентів, сеньйорів. Тож журнал, видаваний організацією Пласт, може власне стати цією плятформою, де можуть розпочати діалог батько із сином, православний з католиком, націоналіст з демократом, і так далі. Ми відкриваємо сторінки нашого журналу всім, кому лежить на серці майбутнє нашої молоді і хто може внести нові думки і погляди на проблематику молоді.

Але ми не обмежимось лише цим загальним запрошенням. Ми активно стараємось приєднати до співпраці різні зацікавлені групи людей. І так ми в першу чергу ввели на наші сторінки окремий куток для Пластприятю, —батьків нашої молоді. Ми приєднали ряд співпрацівників з рядів Пластприятю і почали акцію розповсюдження журналу поміж його членами.

Далі, ми нав'язали контакти із Світовою Координаційною Виховно-Освітньою Радою (СКВОР), а через це координаційне тіло старатимемось притягнути до співпраці наше учительство. Сподіваємось, що нав'яжеться тут жива і плідна співпраця.

Найважливіше, — ми притягнули до співпраці багато молодих людей. Ми створили при редакції окрему «Молоду Редакційну Колегію» для молодих журналістів нижче 20 років; члени цієї редакційної колегії тісно співпрацюватимуть, як члени редакції, вводячи нові, свіжі думки, а при тому набираючи досвіду, щоб у майбутньому перебрати редагування журналу. Крім того ми стараємось (з поважним успіхом) приєднати в члени редакції та співпрацівників студентів та молодих професіоналістів з-посеред членів Пласту і з-поза нього. Зокрема ми стараємось приєднати до співпраці групи студентів-активістів, які тепер справді стали в авангарді нашого суспільного життя.

Закликаємо теж інших людей, зацікавлених у справах молоді, присилати нам свої думки, дописи, листи, брати участь в дискусії. Ми матимемо відкриті дискусійні рубрики для контроверсійних думок, революційних нових ідей та пропозицій, гострої дискусії. Ми тільки настоюватимемо на одному: щоб дискусії велись в діловій, не образливій формі, із толерантністю для противника і почуттям «фер плей». Це ж бо і є власне той «пластовий стиль» дискусії і громадської праці, який ми хотіли б бачити в нашому громадському житті взагалі.

Щоб започаткувати наш новий період, період журналу молодечої проблематики, ми плянуємо випустити в світ ряд «спеціальних» чисел-збірників на різні теми, пов'язані з молоддю. І так наше

наступне число буде призначене темі: «Українська молодь в діаспорі — її характеристика, оточення, проблеми». Ми запросили цілий ряд авторів, представників молоді і знавців-експертів в різних аспектах цієї теми до співпраці при цьому числі. Сподіваємося, що воно вийде не лише цікавим для всіх і вартісним для працівників з молоддю, але теж викличе широку дискусію на наших сторінках і таким чином допоможе насвітлити ряд важливих проблем. Можливо теж, воно стане цією кладкою через цю славну «прірву генерацій», про яку ми тепер так багато чуємо.

Та це лиш початок. Таких спеціальних, тематичних чисел ми плянуємо більше: про молодь в Україні, про проблеми українського шкільництва в умовах діаспори, про студентство, про проблеми новацького й юнацького віку тощо. Подібна широка тематика буде появлятися і на сторінках наших «звичайних» чисел.

Редакція старалась і старається притягнути до співпраці широке коло людей. Ми розписали поперх 150 запрошень до співпраці. Одначе напевно поміж нашими читачами знайдеться чимало людей, які були нам невідомі, а які мають цікаві, нові думки про молодь і її проблеми. Запрошуємо їх писати до нас і зголошуватись до співпраці — чи то на постійно, чи доривочно. Зокрема запрошуємо студентів і старших пластунів ставати нашими співпрацівниками. Бо ж це журнал про молодь, для молоді і редагований головно молоддю.

У кожному пластовому домі повинна бути книжка

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТОВИЙ УЛАД

Написав: СЕВЕРИН ЛЕВИЦЬКИЙ

136 сторінок. Ціна в Канаді і США 3.00 дол., а для інших країн рівновартість у їхній валюті. Замовляти в адміністрації "Пл. Шляху":
Plastovy Shliakh Magazine, 2199 Bloor St. W., Toronto 9, Ont. Canada.

Ольга Кузьмович

СЛОВО ГОЛОВИ ГОЛОВНОЇ ПЛАСТОВОЇ РАДИ на відкриття X-го Крайового Пластового З'їзду США, що відбувся на Союзівці у Кергонксон, США, 1 і 2 травня ц. р.

У соняшний весняний день 14-го квітня 1951 року зібралися в підвалинах церкви св. Юра в Нью-Йорку перший раз на американській землі українські пластуни на свій перший крайовий з'їзд.

Від того часу минуло 20 років, і відбулося дев'ять крайових з'їздів. Кожний із них давав перегляд одного відтинку виховної праці, успіхів, недотягнень, матеріальних і духових здобутків, зріст або спадок членства. Від часу звіту першого голови КПС про 1617 членів пластова організація осягнула свій вершок у 1967 р. кількістю членства 4.240, а на сьогоднішній 10-тий з'їзд Пласт у США має 4.061 член.

Сьогодні, цей з'їзд вийнятковий — він немов стоїть на краї одної карти із визначеними десяти точками, що її треба відкласти, а прийдеться відкрити нову й глядіти, куди далі йти. Здавалося б — це таке ясне і не вимагає ніякої застанови: Куди? — Туди, куди спрямував нас Пластовий Конгрес Другий. А з ким? Чи ж не має тут, на терені США, майже чотирьох тисяч дівтори й молоді?

І ось саме те, що за цим числом, яким слушно гордиться пластова організація у США, б'ється 4.000 живих сердець і є 4.000 думаючих умів, — повинно викликати у нас, тих, що пройшли довгий час пластування, поважну застанову й почуття великої відповідальності. Таж усі ці молоді організми розвиваються вже тут, усі вони поза кількома одиницями знають Україну лише з оповідань, а Пласт та його 60-тилітній шлях є для них частиною історії тієї далекої Батьківщини, що їй вірність вони прирікають, часто несвідомі значення цього слова. І не живуть вони під шкляними дахами теплярень, — а стоять на широкій дорозі, на якій вдаряють їх з цілою силою вітри не лише денационалізації, але також перемін, що в останніх кількох роках заходять у сфері світосприймання релігії, етики та моралі. Цього факту ми у нашій запопадливості, у нашому

намаганні правильно виконати наші обов'язки, як українці та пластуни у діяспорі, не можемо забути.

Переглядаючи висліди нашої праці за цих 20 років, ми бачимо, що ми створили для нашої молоді якнайкращі умовини організаційно та матеріально, але не завжди вдалося нам цю форму заповнити змістом, який відповідав би духовості та інтелектуальному рівневі сучасної молоді та ідеалізові, що питоменний для кожного молодого ума. Так і сучасна наша пластова молодь має велике серце, яке здібне захоплюватися ідеалістичними поняттями й вірити в них, — хоча вона бачить часом речі в іншій перспективі, як ми.

В 1970-тих роках це створює часами парадоксальну ситуацію: ми старалися наші оселі обладнати якнайкраще, а тепер молоді бажать примітивізму й повороту до природи; ми возимо їх, де можна, автами, а вони, занепокоєні екологією, — хочуть ходити пішки; ми старалися переорганізувати пластовий закон, — а молодь ствердила, що не зміна його точок важлива, а докладне його виконання; ми дискутуємо гаряче про довжину хлоп'ячого волосся і короткість дівочої спіднички, — а вони ідуть з траспарентами демонструвати за звільнення Мороза і за права нашої церкви!

Про потребу діалогу з теперішньою молоддю, про те, що треба їй іти назустріч і старатися її зрозуміти, говорить багато не лише у Пласті, але в цілому українському громадському житті, так на тутешньому терені, як і в цілій діяспорі. Однак, чи робимо ми це на ділі у нашій пластовій організації, яка постала вже 60 років тому саме із ціллю допомагати молоді самовиховуватися на характерних, ідейних, повновартних членів української спільноти?

Хтось кинув на закінчення Пластового Конгресу Другого виклик: «Віддаймо Пласт молоді!» — зовсім правильно, тільки чи не треба б було ще додати: «пізнаймо нашу молодь?» Ми ж бачимо цю молодь такий короткий відтинок часу на пластових зайняттях, на яких рутина та організаційні справи звичайно забивають індивідуальний підхід, а щирі розмови в погідному дружньому настрої бувають рідкістю. Ми часто забуваємо, що Пласт для новацтва і юнацтва — це має бути велика радісна гра, а поважним обов'язком лише для дорослих членів. Ми з роками загубили властиве значення цієї гри, одним із важливих засобів якої є саме приємність перебування у своєму пластовому гурті. А тимчасом більшість свого часу наша молодь перебуває у школах, серед неукраїнських однолітків, на вулиці, біля телевізора, — широкими очима й бистрим умом втягаючи все, чим насичене довкілля і далеко зарано стає пе-

ред десятками потрясаючих подій і ферментів. Криза католицької церкви, криза державного ладу і авторитету, криза моралі та доброти, культ наркотиків і особистої свободи, — усе це вдаряє повною силою у нашу молодь з додатком ще й широкого діапазону проблем українського суспільного життя. Хто не має можливості щоденно і зовсім близько слідувати за цілим складним комплексом духових конфліктів теперішньої нашої молоді, — ледве чи може її розуміти, а свій брак зрозуміння чи виrozumіння покриває негативною настановою, бездумними вимогами і святим обуренням. Як багато з наших виховників і провідників завдають собі труда знайти вільну хвилину поза обов'язуючими пластовими зайняттями понайтимитись із тим та говорити про те, про що молодь між собою дискутує та з чим вона щоденно зустрічається: про поезії Каммінгса, чи Мек Кулена, про зміст червоної книжечки Мао-Тсе-Тунга, про пат і героїну, про музику Джімма Гендрікса чи про Баб Дейлона?

Насправді, ми так старалися вщепити в цілі сотки молодих пластунів наші погляди та наш спосіб думання, що почуваємося вражені, коли стверджуємо, що теперішня молодь думає інакше. Але чи не було б це неприродньо, коли б вони усі погоджувалися на 100% із нами, а ми з ними? Чи наші батьки завжди згоджувалися з нами?

Однак, ми мусимо одні з одними говорити і старатися знайти спільну мову, а ми, старші пластові виховники, мусимо бути тими, що перекидають міст через прірву між поколіннями. Таким мостом, здавалося нам, був тепер Пл. Конгрес Другий, що проходив під гаслом за усучаснення Українського Пласту та утримання його в діяспорі. Наразі, однак, ще ніхто цим мостом на практиці не йде і не пробує проводити в життя нових метод і засобів та численних, широких рекомендацій Конгресу.

Саме сьогодні, на переломі першого двадцятиріччя найсильнішої пластової організації у вільному світі, є відповідний момент пробувати відважно силу й стійкість цього моста.

За нами 20 років важкої праці й зусиль, але й великих успіхів та росту; — перед нами, однак, куди важчий період не лише розбудови, але вдержання і закріплення. З цього повинні собі добре здавати справу всі ті пластуни й пластунки, які беруть на себе відповідальні завдання вести Крайову Пластову Старшину на чергові два роки, а з ними всі пластові виховники і провідники. Та ж уже в найближчому часі будемо відзначувати 60-річчя Українського Пласту, в цьому році відзначуємо 50-річчя нашого Пласту на Закарпатті, оце розпочинаємо ювілейний 10-тий крайовий з'їзд у США. Але

чи всі ті ювілеї, ті тисячі пластової молоді, що пройшли через пластову організацію і стали повновартними членами української спільноти, дозволяють нам грітися у славі світлого минулого?

Молодеча організація мусить іти з життям, з ритмом молодих сердець, але її провідники повинні мудро та розважно в'язати вчорашній день із сьогоднішнім, а сьогоднішній із завтрашнім. А це «завтра» буде ясным та соняшним, як цей квітневий день перед 20-ти роками, тільки тоді, коли ми простягнемо назустріч нашим молодим друзям і подругам не одну, а обидві руки!

Василь Палієнко

ПЛАСТ І ЙОГО МАЙБУТНЄ

Із слова голови Гол. Пл. Булави, виголошеного на 10-му Пл. Кр. З'їзді США, на Союзівці, Кергонксон, 2-ого травня ц. р.

Пласт від 1948-го року вступив у нову фазу свого існування. Відірвана від рідного ґрунту і перенесена на чужину наша організація мусіла пристосуватися до специфічних умов і розпочинати фактично всю працю наново. Це була не легка справа, але за 10 років (від 1948 до 1958) Пласт зріс чисельно, членство його збільшилось, мережа зміцніла. У другому десятиріччі (від 1958 до 1968) Пласт скріплювався матеріяльно, окремі пластові станиці купували власні домівки, площі, виряди, будували відпочинкові оселі тощо. Обидва ці десятиріччя позначилися великими досягненнями, членство було піднесене на дусі, бо воно за щось боролось, за щось змагалось і мало успіхи.

Але потім, починаючи з 1968 року, чи то тому, що ми «сіли відпочивати на лаврах», чи ще й з інших причин, ми втратили попередній розгін, а з тим прийшли й неминучі наслідки.

Частина нашого членства починає говорити про те, що Пласт перестав бути атрактивним і знаходить ще інші закиди, якими бажає прикрити своє охолодження до організації. А тим часом досить лише приглянутись до новацтва та юнацтва, щоб переконатися, що перший закид «охололих» безпідставний. Дітвора, як колись, так і тепер, захоплена здобуванням пластових проб, іспитів умілостей, мандрівками і таборами. Натомість для пл. сеньйорів і старшого пластуництва Пласт і справді перестає бути атрактивним. Тому й не диво, що ми при кожних виборах станичної старшини маємо труднощі, а ще більше клопоту є з добором виховників.

Простудіювавши ситуацію, приходимо до висновку, що при-

чини того сумного явища лежать не лише у сповільненні темпа нашої праці, а вже зовсім не спричинили її засади чи потягнення керівних пластових органів, лише оточення, в якому ми перебуваємо.

Як знаємо, сучасна молодь у цілому світі, зокрема в Америці, переживає глибоку духову кризу. Ставлячи якісь неокреслені високі домагання до всіх і всього, вона водночас і внутрішньо, і зовнішньо представляє собою скрайню байбужість, безвільність і занепад.

В погоні за якимсь невиразним життєвим ідеалізмом, за правом вияву індивідуалізму, вона хоче формувати програми навчання в університетах, творить свій власний культ тощо. Всі ці явища і їхні джерела вимагають ще досліджень. Але, як це не дивно, наше старше пластунство, хоч здається в певній мірі імунізоване проти подібних «хворіб», таки частинно підпало під вплив цієї масової гіпнози.

Пригляньмося ближче до цих «революціонерів» і проаналізуємо їхні вимоги: чи вони справді слухні?

Отже, перш усього, є вимога на право вияву індивідуальності кожної одиниці й пошани цієї індивідуальності. Далі йде вимога переоцінки вартостей, відкидання ваги мамони і протиставлення їй вартостей нематеріальних. І нарешті прямування до пізнання правди, до вірності вищим ідеалам, до піднесення свого інтелекту. А на самий кінець — йде поміч ближньому стати на власні сили.

Коли б ці всі домагання були справді щирими і не крили за собою чогось зовсім іншого, ми, як то говориться, «підписались би під ними обидвома руками» і сказали б, що на ті всі болі Пласт уже давно має ліки у своїй програмі і своїх засадах. Бо хіба ж дитина, вступаючи на 7-му році життя до Пласту, не стрічає відразу в собі виховника приятеля й керівника, який стає на варті її індивідуальних прикмет? У межах усього, що є добре й корисне, дитина має повну волю і всебічну допомогу. Вона робить поступ у здобуванні пластових проб у своєму власному темпі, вона вибирає собі ділянку своїх зацікавлень і вдосконалюється такими іспитами, які їй найбільше відповідають. Взявши на себе опіку над новим членом, Пласт бере одночасно й обов'язки — виявити і зміцнити в ньому його здібності, його нахили і всі його особисті прикмети, скеровуючи їх у здорове русло та охороняючи перед викривленням. Запечити це може хіба непоінформована або злослива людина.

Те саме є і з іншими вимогами. Чи ж, наприклад, наш пластовий закон і наша присяга не віддзеркалюють ідеалізму вартостей, за які ми змагаємося? Ми не ставимо понад усе матеріального

добра, ми присягаємо вірність вищим ідеалам, ми зобов'язуємося до безупинного піднесення нашого інтелекту, ми, врешті, працюємо в межах нашої організації, а часто й поза нею, без ніякої матеріальної винагороди.

Поміч ближньому — це одна з основних пластових засад, і ми помагаємо принагідно кожному, не питаючи його наперед про національність, віровизнання чи політичні переконання. Однак, якщо йде про організовану допомогу в ширшому масштабі, мусимо дати її розумно й обдумано.

Ми в засаді не маємо нічого ні проти Корпусу Миру, ані проти Армії Спасіння, ані проти місій. Але вважаємо, що трохи чудно буде виглядати людина, яка заїде на край світу, офіруючи свій досвід, своє знання і своє вміння будувати краще життя чужим народам, а тим часом у тієї самої людини валиться власна хата і гине найближча родина саме з браку когось із досвідом, знанням і вмінням, хто б не допустив до руїни... Та до цього я ще повернуся.

Тепер поділюся з вами плянами Головної Пластової Булави, але перед тим дозволю собі пригадати ще одну оклепану істину, а саме, що виховання ніколи не було легкою справою. Сьогодні воно ще більше ускладнюється отією заворушністю молоді, про яку я згадав лише побіжно і проти якої вже розпочали боротьбу всі причетні до виховання і відповідальні за нього чинники. А вже нам, українцям, які, крім усіх тих труднощів, що їх мають державні народи, доводиться ще й змагатися з асиміляцією і битися за збереження власного обличчя, — ця справа важка потрібно. І саме тому Головна Пластова Булава постановила перейти в наступ на цілому фронті!

Як вам, напевне, з наших публікацій відомо, ми розробили трирічний плян, згідно з яким маємо український Пласт скріпити і розбудувати.

Плян передбачає три етапи:

1. Опрацювання і підготовка вишкільних матеріалів та організація вишкільних центрів.

2. Посилений ряд вишкільців з метою поновлення і збільшення кадрів наших пластових керівників, виховників і провідників.

3. Розбудова Пласту — правдива мета, до якої можна прийти лише через два перші підготовчі етапи.

Під розбудовою Пласту розуміємо поповнення і скріплення існуючих пластових осередків, творення нових, а також поширення цілої мережі при співпраці з іншими організаціями.

Щодо цього останнього пункту мушу подати деякі пояснен-

ня. Ми в минулому робили невеличкі спроби організувати пластові клітини при непластових організаціях, але ці спроби не дали бажаних вислідів. Головною причиною було те, що ми ці клітини творили як підвідділи Пласту, і це насторожувало батьків, які побоювалися, що дитина відірветься від властивої організації, до якої була записана: церковної громади, Т-ва «Просвіта» чи якої іншої.

Сьогодні ми вважаємо, що треба змінити підхід і примінити Пласт як ідею та засіб виховання. Гніздо УПН чи курінь УПЮ, який зорганізуємо, буде «власністю» організації, при якій ми будемо працювати. Організація чи установа, зібравши дітей своїх членів, дає кандидата на виховника, домівку і платить членський внесок. Пласт дасть ідею, методу, вишкіл для виховника, посібники та журнали «Готуйсь» і «Юнак». Такий підхід дасть можливість більшій кількості українських дітей пройти пластовий вишкіл та зв'яже їх з українською спільнотою. А це власне і буде нашою метою, і буде частиною тієї служби, яку ми несемо українській громаді.

Крім таких клітин при інших організаціях маємо творити також і цілком нові пластові клітини там, де є родини українського походження, але де вже зникає українське життя. Через збіг обставин або незнання наших братів, які поприїжджали раніше чи вже родилися у США і Канаді, Пласт фактично став ексклюзивною організацією дітей тих батьків, що приїхали сюди по Другій світовій війні. Багато часу втрачено, багато втрачено і людей, та все ж ми повинні шукати контактів і поширити коло нашої діяльності, щоб захопити у свою орбіту тих, які вже стоять осторонь, які вже навіть батьківської мови не знають.

Робимо до цього примітку: якщо хочемо приєднати до себе дітей і молодь, то маємо на увазі українських дітей і українську молодь, себто таких, які бажають ними бути. А для цього, перш усього, говорять по-українськи чи вчать говорити рідною мовою. Бо ми не можемо відступити від наших основних вимог — вживання української мови під час пластових занять і навчання в українській школі. Отже, бажаючи приєднати нового члена до нашої організації, мусимо піднести його до свого рівня, а не спускатися до його.

Ось тут широке поле попису для тих, які шукають великих завдань. Бо вести та виховувати дітей зі свідомих українських родин, дітей, які відвідують українську школу й ходять до української церкви, — це ще не така велика трудність. Але зорганізувати дітей у середовищі, в якому вже український дух завмер, захопити їх Пластом, роздмухати в їхніх серцях іскру українства, заохотити їх

до вивчення української мови, до навчання в українській школі — це справді неабияка справа! Якщо батьки байдужі, то діти їх попросять самі записати їх до української школи; якщо ж такої школи нема, то діти приневолять їх таку школу zorganizувати.

Таким чином для нашої ідейної молоді, згуртованої в Уладі Старшого Пластунства, відкриваються нові обрії, де вона може виявити свої організаційні здібності, своє вміння — вщепити ідею іншим і взагалі виховувати та вести за собою нові пластові лави. І таку роботу можна починати вже в найближчі місяці літа, якщо бажає поїхати туди на працю чи відпочинок.

Багато зі старшого пластунства влітку подорожує також по інших країнах. Отже, не зайвим буде пригадати, що навіть у Франції та Бельгії, на наш великий жаль і сором, Пласту немає. Тому, коли б хтось туди їхав, а мав охоту потрудитися і закласти там пластові клітини, — просимо сконтактуватися з Головною Пластовою Булавою. І взагалі, кожна ширша акція буде успішною, коли її наперед продумати та підготувати. Тому вже тут на місці апелюю до КПСтаршин, щоб підтримали нас у цій акції і продискутували з нами всі деталі. Зазначу на маргінесі, що ГПБ вже допомогла КПС Канади почати подібну кампанію.

І врешті піддаю ідею, гідну тих, що бажають нести поміч ближнім, що бажають подвигів. Пригадую їм, що в пралісах і преріях південно-американських держав існують ще закинуті і Богом забуті українські оселі, що на два сторіччя відстали від сучасного життя. А між тим, не лише у таких оселях, але навіть і в містах, що користають з усіх благ цивілізації, ані в Бразилії, ані у Венецуелі, ані в Урагваї, ані в Парагваї нема ні однієї пластової станиці. Над цим треба подумати, і ми радо привітаємо кожну пропозицію в тому напрямку, бож певним є, що поширення пластової мережі на ці країни дало б дуже позитивні наслідки, як для наших братів по крові, так і для країн, у яких вони живуть.

Як бачите, праці в нас — як у непочатій країні! Лише бракує рук до праці, бракує запалу, а можливостей для вияву найрізноматніших індивідуальностей не бракує.

На закінчення хочу висловити віру в те, що Головна Пластова Булава не була сама у боротьбі за реалізацію плану, який ми намітили. Ми певні, що по нашому боці стануть всі Крайові Пластові Старшини, всі Станичні Старшини, всі Булави, всі Улади — взагалі вся наша пластова родина. І ми спільними зусиллям і при Божій допоміч осягнемо те, щоб кількість нашої пластової молоді зросла в найближчих десяти роках до 40,000. Осягнувши це число — зможемо бути спокійні за долю української діаспори.

Петро Саварин

СЛОВО ДО ЮНАЦТВА

Слово голови Пл. Станиці в Едмонтоні, виголошене 15 листопада 1970 р. на святкуванні з нагоди 25-річчя відновлення Українського Пласту в діаспорі.

Одісей: «Я думаю, що це не бій, а розважування буде між нами. Воно справді, неначе стояли б ми на терезах ваги. Отож — вага говоритиме».

Гектор: «Моя вага? Скільки я важу, Одісею? — Моя вага — це молодий чоловік і молода дружина і дитя, що має народитись. Моя вага — це радість життя, довір'я до життя і хотіння всього, що добре і природне». (Жан Жіроду: «Троянської війни не буде»).

Я починаю цією цитатою, бо хочу сьогодні, з нагоди 25-річчя відновлення Пласту в діаспорі, говорити про важливість молоді, а зокрема пластової молоді, для майбутнього нашої спільноти в Канаді.

Всі здають собі справу з великого значення молоді в світі, але різні люди по-різному думають про молодь. Лихої слави Адольф Гітлер казав: «Дайте мені 10.000 юнаків, а я здобуду світ». Комуністи під теперішню пору кажуть: «Дайте нам молодь, а ми будемо керувати світом». Тільки одна християнська церква каже: «Дайте нам молодь, а ми спасемо світ».

Чи люди часом не перебільшують ваги — значення молоді? Мені здається, що ні. Вистачить глянути на статистику, щоб зміцня переконатися, що важливість молоді не легко перебільшити. 50% населення Канади — це люди до 25-ти років життя. Повних 5 мільйонів (на 22 мільйони) ходить до шкіл або університетів.

От-от і ця молодь стане дорослою, і все, що ми, старші, робимо сьогодні, завтра буде робити наша молодь. Вона перебере наші церкви, наші фабрики, наші школи й університети, наші підприємства. Молодь незадовога, — чейже так ще недавно і ми були молоді, — перебере й наші організації, інституції, наші уряди, починаючи від міських, а кінчаючи федеральними. Все, дослівно все, що ми починаємо

сьогодні, прийдеться кінчати молоді... і наша країна буде така сильна, як сильною буде молодь, яка завтра її від нас унаслідує!

А проте. Ви погодитесь зі мною, що чимало нашої молоді має якийсь дивний погляд на світ і життя. Чимало її не тільки хоче всього даром, але навіть мріє знищити т. зв. «старий лад», не маючи найменшої уяви, як і що збудувати натомість. Хотять спалити стару хату, не збудувавши нової, кращої.

Ця молодь, — Богу дякувати, що вона у великій меншості, — на мою думку, не є чесна зі собою. І тільки тоді, коли вона сама стане здобувати більшість з того, що вона сьогодні дістає даром, вона пізнає ціну речам.

Звичайно, ми старші, не кажемо, що наші інституції, наші звичаї, наш лад — ідеальний. Далеко ні! Нам ще дуже далеко до ідеального, якщо взагалі людство колись до нього дійде. Та заперечувати існуюче, не пропонуючи на його місце чогось кращого, а що найголовніше, не будучи готовим те краще зорганізувати, — теж немає сенсу.

Повторяємо: значення, ваги молоді не можна перебільшити, а зокрема характерної молоді. І справа не в кількості, а в якості. Один тільки приклад: Китай сьогодні нараховує 900 мільйонів, але хіба США, вчетверо менші, — не потужніші?

Живемо в часи масової продукції. Одна тільки біда: характеру не можна масово продукувати. Чому? Бо характер — це чисто особиста річ, це щось, чого ні позичити, ні купити, ні знайти, а без чого не було б поступу ні стабільності в світі.

Як колись, так і тепер, людина мусить мати щось, в що вона вірила б. І це щось мусить бути чимсь небуденним, непроминальним. І як в давнину, так і в теперішні часи, *світові потрібно*, — скажімо отверто, — *провідників*. Самозрозуміло, що між нами завжди будуть молоді люди, які будуть вдовольнятися тим, що для них придбають інші, які будуть чекати, забуваючи, що хто їде на те, що хтось колись призначить йому якусь працю в житті, — умре, поки щось зробить!

Але ще раз скажімо сміло, — на таких світ не стоїть, з такими поступу немає. Світ, цивілізація і культура таки завдячують свій прогрес провідникам.

Як тоді, питаємо, деякі хлопці і дівчата висуваються на чоло, і ведуть та показують шлях іншим? Я думаю, що *провідники стають провідниками* не інакше, як учні стають відмінниками в школі: через *охоту*, через *працю*, через *свідомий труд*.

«Кожен сам собі визначає ціну; ми стаємо великими чи малими в залежності від нашої волі», — писав Смайлз; і коли подумати, то треба признати, що він мав рацію.

І не важливе тут, що людина собі вибирає, яку професію чи фах, яке звання. Всі вони мають свої стандарти, своє мистецтво, свої верхи, чи це будуть мулярі чи лікарі, хлібороби чи адвокати. І скрізь є своя еліта, своя аристократія, так би мовити, основана на найкращих результатах чи зразках, чи висліді-продукті.

І тому таким важливим є, щоб молодь якось розвинула собі почуття вартостей, щоб молоді знайшли собі якусь ціль і прямували до неї! Кінець кінців, — багатство країни є не в її мінералах, ресурсах, а в її населенні, і не так у кількості того населення, як в його якості.

Чому я це все говорю сьогодні? А говорю тому, що пластова молодь, Ви, новаки і новачки, Ви, юнаки і юначки, Ви, старше пластунство, — це завтрішній провід. І я тут зовсім не применшую інших молодечих організацій. Хвалити одних — не значить ганити інших, хоча в нашій демократичній егалітарній системі так може декому здаватися.

Один юнак дістав від батька у спадщині великий масток. Не бажаючи його втратити, він одного дня більшість його продав, а одержане золото закопав тайком під яблунею в саду. Тільки час від часу приходив він подивитися на те місце. Але все одне, помітив це його сусід і сказав собі: «Ану, піду я і покопаю на тому місці, до якого той юнак навідується, і подивлюся, що там». Він прийшов уночі, став копати, знайшов золото, забрав його, а на те місце закопав камінь. Якось по кількох роках захотілося юнакові поглянути на свої скарби, почав копати, і — задерев'янів: бачить, золота нема, а на його місці — камінь. І гірко заплакав! Почув сусід, той, що викрав те золото, і питає: Ти чого, юначе, плачеш? — Відповів юнак: «Як мені не плакати. Я був закопав отут золото, а хтось прийшов, золото викрав, а на те місце вложив камінь». — Сказав сусід юнакові: «Хіба тобі не однаково, золото чи камінь лежить у землі? Ти ж його й так не вживав».

Дороге молоде пластове товариство! Ви дістали від Бога і своїх батьків певні таланти, фізичні і духові, і їх треба розвивати. Не закопуйте їх у землю. Завтра належить вам. Завтра залежить від вашої віри, вашої ініціативи, вашого знання і відваги.

Світ у страшних клопотах: війни, темнота, голод, хвороби. І вам, а не нам, прийдеться ті проблеми розв'язувати, і вам треба бути готовими творити те *завтра*, якщо зможете, кращим, як ми це робили.

Якось так судилося, що коло 600 тисяч нашого народу зажило в Канаді, і то зажило життям, про яке їхнім предкам навіть не снилося. Але — Канада — молода. Вона ще навіть *немає свого обличчя*, живе в тіні США: і вам доведеться обличчя це творити. Яка буде ваша

участь в житті Канади? Французи змагаються за свою гідність, свій статус, а як бути вам? Подумайте! Тут змаг теж за ваше майбутнє, за те, хто буде рішати, а хто слухати. Якщо не хочете, щоб про вашу долю рішали інші і без вас, — то вже готуйтеся. Але щоб рішати, треба вам набути досвіду, знання. Пласт вам у цьому напрямі допомагає, дає вам той досвід, те знання, дає ту фізичну і духову заправу, вчить тої «гри», але чи засвоїте це, — залежить від вас.

Цьогорічне наше пластове гасло: *«Пласт—наша гордість і мрія»*. На Пластовому Конгресі Другому (ПКД), який відбувся недавно в Торонті, стверджено, що *ідейні основи Пласту так само актуальні сьогодні, як були колись*, бо в тих основах ідеї вічні «сперті так на нашій духовій національній субстанції, як і на вселюдських ідеалах добра і краси». *ПКД теж пояснив поняття слова «Україна»*. Устами д-ра А. Фіголя, голови Головної Комісії ПКД, Конгрес ствердив, що Україна: «це не тільки земля наших пращів, її тисячолітня історія й культура; це теж українські поселення в цілому світі, де б вони не були; це кожна українська людина, де б вона не жила, і її творча праця для збереження і продовження своєї національної ідентичності. Це щойно ціла Україна».

Іншими словами: *напрявні є*, стоїть пластовий закон, стоять три головні обов'язки пластуна, як на початках, близько 60 років тому; питання тільки. — *чи ми далі будемо вірні їм?* Закони на папері, навіть найкращі, — нічого не дадуть, якщо за ними не буде живих людей, якщо за ними не буде Вас, української пластової молоді.

Ви, пластуни і пластунки, зокрема повинні бути кращі за інших. Часом мені навіть мріється, що *Пласт у світі має своєрідну місію*: повести українську спільноту новими, кращими шляхами. Але знову: *все залежить від Вас*.

Пластун може бути або злим або добрим, — будьте добрими!

Пластун може будувати або руйнувати, — будуйте!

Пластун може жити або животіти, — жийте!

Пластун може бути великим або малим, — будьте великими!

Змагайтеся за успіхи, особисті і національні. Будьте відважні! Знайдіть собі ціль у житті, і йдіть до неї, відважно і постійно, з глибокою вірою, що дійдете, а тоді — напевно дійдете! Що, як не віра і прагнення волі завела Ваших батьків і дідів сюди, збудувала цю країну?

Раз дорікали львиці, що вона привела на світ тільки одне маля. — Так, — сказала львиця, — тільки одне, але це — лев. — Поводьтеся так, молоді друзі й подруги, щоб люди казали: «так, але це українські пластуни; так, але це українські пластунки».

Нам, старшим, хотілось би, щоб Пласт і надалі залишився найяскравішою зіркою в сузір'ї українських молодечих організацій. Признаємо — це амбіція, але хіба амбіція у доброму — щось погане? Будьте дисципліновані, будьте відповідальні, будьте жертвенні. Бережіть довіря і пошану до проводу, бо завтра цим проводом — будете Ви. І найголовніше — чесно змагайтеся за краще, використовуйте час, бо навіть вічність не може надолужити однієї страченої хвилини.

«Вір мені, що добре використання часу принесе тобі колись процент, який перевищить твої найсміливіші мрії і, навпаки, марнування часу ослабить тебе так, що ти станеш цілковитим нулем, як під оглядом розумовим, так і моральним», — писав Гледстоун. Затямте!

Різниця між слабою і сильною людиною тільки в енергії, тільки в твердій постанові сильного, в ясно визначеній цілі. Знайдіть собі ціль! Студійте, старайтеся збагнути чужі методи, йдіть до своїх і чужих джерел, і постійно підвищуйте свій рівень! Дайте нашим школам — учителям, науці — науковцям, політиці — політиків, фахам — фахівців, професіям — професіоналістів, церквам — священників. Ось Ваші завдання. Ось цілі, до яких можна йти, а притім — держатися всього, що рідне, — народу, мови, церкви, традицій своїх предків.

Канада, але така Канада, в якій всі будуть мати рівні права, всі національності, фактично і теоретично, — ось мета. Ростіть, юнаки, як дуби ростуть в Україні, цвітіть, юначки, як цвіте калина в Україні, з якої походять Ваші батьки чи діди, приятелюйте і дружіться зі собою, а Бог буде Вас благословляти. На арені життя можна бути глядачем або актором, — будьте акторами. Історію можна писати або творити, — творіть (хай другі пишуть). Будьте більші за речі, які Вам прийдеться робити, бо вони є тільки засобами до мети, а не метою. Грійте руки коло ватри життя, як годиться пластунам!

Звичайно, не забувайте при тім, що все має свою ціну, і немає привілеїв без відповідальности. Чим вища гора, тим тяжче на неї вилізти. Спийтайте наших друзів Байрака і Росляка. Але зате — який вид відкривається Вашим очам! Пласт не питає Вас, звідки Ви приходите, хто Ваші батьки, чи Ви багаті чи бідні, але раз Ви прийшли до Пласту, — Пласт питається і слідкує, чи Ви ростете, чи Ви сповняєте свої обов'язки.

Раз дорікали генералові, що він є сином шевця. Так, сказав генерал, я — син шевця, але мій рід — вже генеральський, і спитайся мого батька, як він радіє. Друзі й Подруги! Ви є родоначальниками своїх родів самі. Творіть кращі роди!

Послудуйте старе з новим, культуру й досвід України із свободою і винахідливістю Канади; довге і славне минуле України з довгим майбутнім Канади.

Хтось колись сказав, що людина має такі довгі руки, що як захоче, — може досягнути місяця. А я додаю: і зір, бо місяця людина вже досягнула.

Якогось маляра запитали: — З чим мішаєте краски? — З уявою і розумом, — відповів маляр. Уява і знання дадуть Вам успіх понад всі Ваші сподівання, а нашій спільноті — користь. Щоб бути майстром, треба наперед бути челядником. Всі учителі були колись учнями. Не бійтеся бути челядниками; будьте добрими учнями. А якщо хочете бути провідниками, то мусите знати більше від інших, розуміти більше від інших, і робити більше від інших. Така ціна провідництва. Старайтеся так приготуватися до життя, щоб колись, коли Вам прийдеться відходити, Ви могли сказати: — Я лишив світ кращим, як застав», — так як сказав колись один із римських імператорів, який застав Рим з дерева, а лишив з мармуру.

На кінець, з нагоди 25-річчя відновлення Пласту, на порозі нового 25-річчя дозвольте Вам пригадати одну стару грецьку легенду.

Атенська пророчиця Сівілла славилась тим, що ніхто ніколи її не міг одурити. Вона все відгадувала, на всі питання відповідала. І от одного дня прийшов до неї юнак, з пташкою в руці. — Я маю в руці пташку, — сказав цей юнак, — відгадай, всезнаюча, жива вона чи мертва? — Жива, — відповіла Сівілла. Так юнак непомітно натиснув на пташку, і вона впала до його ніг — мертва. Юрба, яка прислухалася розмові юнака зі Сівіллою, охнула. Не відгадала славна ворожка.

На другий день знову прийшов юнак до пророчиці. — Я маю в руці пташку, — сказав юнак. — Скажи, всевідаюча, жива вона чи мертва? — Мертва, — відповіла Сівілла. Юнак відкрив кулак, і з нього під небо випурхнула пташка, — жива. Велика юрба, що знову зібралася за юнаком, знову охнула. Вдруге одурив юнак славну пророчицю.

На третій день цей самий юнак прийшов до Сівілли втретє. — Я маю пташку в моїй руці. Вгадай, жива вона чи мертва? — сказав юнак. — Юначе, — промовила цим разом ворожка, — це залежить від тебе. Як захочеш, так буде.

На порозі нового 25-річчя Пласту в діаспорі, ми, пластові сеньйори, Ваші батьки й матері, і українське громадянство, яке тут зібралось, бажаємо Вам щастя, радості і успіхів у пластуванні і кажемо:

Пластуні і пластунки! Юнаки і юначки! Все залежить від Вас. Як захочете, так буде!

ПРО МОЛОДЬ І ІНШІ СПРАВИ

ВСТУПНІ ЗАУВАГИ

Молодь — це майбутнє кожного народу. Дивлячись на сьогоднішню молодь, можемо сказати, як даний нарід чи група виглядатиме в близькому майбутньому. Ці безсумнівні правди відносяться і до української громади в діяспорі; на жаль, про це ми часто забуваємо. Ми часто описуємо молодь такою, якою ми хотіли б її бачити, але рідко коли такою, якою вона справді є. Ми укладаємо програми виховання, виховні ідеали, методичні підходи тощо без огляду на реальність. Дуже часто ці програми й виховні ідеали, не раз прекрасно розпрацьовані, мали б прекрасне примінення до молоді з-перез 20 чи 50 років, але вони зовсім нереальні, коли йдеться про молодь, з якою доводиться працювати сьогодні. Бо ж ми або ідеалізуємо молодь і приписуємо їй мотивації, яких в молоді сьогодні немає, або попадаємо в другу крайність і говоримо, що молодь сьогодні сяка-така, заломлюємо руки і вирішуємо, що з цією молоддю вже зовсім нічого не можна зробити.

Обидва підходи однаково неплідні. Організація, яка хоче працювати з молоддю, така, як Пласт, мусить насамперед зрозуміти молодь, з якою вона працює. Щойно тоді можна виробляти виховні методи і програми, якими можна підійти до цієї молоді, з нею працювати. Виховні ідеали, як гарно вони б не звучали, не будуть мати ніякого практичного значення, якщо вони в даний час нереальні, або якщо ми не зможемо розробити відповідної програми, яким чином провести їх в діло. Підставою до всього є постійні студії над молоддю, її настроями, системою вартостей, зацікавленнями, ідеалами тощо. Ніякий інженер не будував би моста із матеріялу, сили і прикмети якого йому невідомі; ми ж дуже часто будуємо майбутнє нашого народу, не розуміючи молоді, яка власне й є цим будівельним матеріялом майбутнього.

НАШІ ЗАВДАННЯ

У пластовій організації ми вже до певної міри здали собі справу вище сказаного. Тому скликано було Пластовий Конгрес Другий; студії комісії і підкомісії Конгресу концентрувались власне над питаннями зрозуміння сьогоднішньої молоді. Правда, — ці

студії далеко ще не були повні, і ми цього розуміння ще не маємо. Тому збори КУПО вирішили покликати постійну Дослідну Комісію при Головній Пластовій Булаві, головним завданням якої є постійні дослідження над нашою молоддю і над методичними засобами, які допоможуть нам краще до цієї молоді підійти.

«Пластовий Шлях» планує активно включитись в цю дослідну працю. Ми не лише міститимемо статті, підготовлені Дослідною Комісією, але самі підготовлятимемо поодинокі статті, монографії, спеціальні числа, збірники тощо про молодь. Ми теж урядуватимемо запитники-анкети, проведимемо дискусії й дебати на сторінках нашого журналу і взагалі допомагатимемо Дослідній Комісії всіма нашими силами. Ми не обмежуватимемось пластунами, а будемо старатись втягнути в нашу працю експертів-знавців з усіх угруповань нашої громади. Молодь — це спільна відповідальність нашої суспільності, і дискусію про молодь ми мусимо проводити в якнайширших рамках, а не лиш у вузькому пластовому колі.

Очевидно, найбільшими «експертами» в справах молоді є самі молоді люди. Тому ми старатимемось містити якнайбільше статей, написаних представниками молоді, втягатимемо їх до співпраці, редагування журналу тощо. Їхні статті допоможуть старшій генерації зрозуміти проблематику сьогodнішньої молоді, її настрої, систему вартостей, змагання, сумніви, турботи...

НЕ НЕДОЦІНЮЙМО МОЛОДІ

Цим способом, можливо, вдасться нам змалювати для старших генерацій правдивий портрет сьогodнішньої молоді. Бо ж дуже часто наші старші, — батьки, виховники і т. д. мають дуже помилкове поняття про обличчя молоді; це поняття часто створене репортажами преси, телевізії тощо які, зрозуміло, наголошують сензаційність: гіппісів, тих, що підкладають бомби, наркоманів тощо. Очевидно — це все є певними об'явами частини молоді, але це ще далеко не дає повного образу цієї молоді.

Не недоцінюймо сьогodнішньої молоді. Під багатьма аспектами вона далеко краща від цієї молоді, що була 30, 40 чи 50 років тому. Наприклад, вона сьогodні не така провінційна, як молодь 50 років тому; її заінтересування ширші, гльобального характеру. Знову ж вона не така матеріялістична, як була молодь 40-50-их років, років так званої «мовчазної генерації». Сьогodні молодь не вдовольняється поняттями «моя хата скраю», а бачить недоліки громади, болячки світу і старається їх направити. Часом робить це невдало, часом занадто демагогічно, але завжди — ідеалістично.

Так є і з українською молоддю. Молодь 20-их, 30-их, 40-их років була ідеалістична, але досить провінційальна в своєму ідеалізмі. Вона була суто націоналістична, але поза тим переважно світ її не обходив. Це, очевидно, було зумовлене специфічними умовами Визвольних Змагань; але ж підпільне життя не конечно здорове для молодого людини і не конечно дає їй перспективу на справи загально-світового значення.

Молодь же повоєнних часів переважно відвернулася була від ідеалізму. Ця молодь бачила, яке спустошення, нужду, страждання можуть принести війни, що спричинені були всілякими ідеологіями, «-ізмами»: націоналізмом, комунізмом, соціалізмом і т. д. І тому ця молодь стала прагматична, матеріалістична. Вона дбала про здобуття вищих студій, родини, становища, статусу. Не дивно ж, що ця молодь ніколи не старалась перебрати проводу українського громадського життя чи навіть включитись активно в нього. Досьгодні нашим суспільним життям керує ще далі старша генерація, вихована на ідеології Визвольних Змагань. А, на жаль, ця ідеологія — хоч яка важна вона була для історії нашого народу в передвоєнних часах, — сьогодні, в часах діяспори, не завжди може дати відповідь на всі проблеми. з якими зустрічається наша громада в країнах поселення. В нормальному ході подій, дотепер керму нашого суспільного життя повинні були перебрати люди молодші, в 30-их роках свого життя. На жаль, це генерація (моя «мовчазна генерація») ніколи тієї керми не перебрала; вона ніколи за цей провід не змагалась, а держалась скраю.

Та тепер ми стоїмо на порозі виходу в світ нової генерації: молодих людей, які народились і вирости вже по війні, в умовах діяспори. Вони не мають травматичних переживань війни; тож вони, як кожна молодь, природньо є ідеалістами. Вони бачать, що в нашій громаді, в нашому суспільному житті не все в порядку. І вони хочуть, — простим, ідеалістичним способом, притаманним молоді, — ці речі налааднати, ці недоліки направити, розвинути нове громадське життя, яке відповідало б духові часу і проблемам доби.

Скажете: де ж вони, де ж ця молодь, що приходить нам на зміну? Може ви не зауважили її, але вона всюди навкруги нас, витискає німечних проводирів «старокрайової» доби і нерішучих представників «мовчазної генерації». Вона щораз то більше стає в проводі наших суспільних рухів, щораз то більше надає тон нашому культурному життю. Її стиль, методи, навіть мотивації не завжди сприйемливі, не завжди навіть зрозумілі старшій генерації, але

це неважно. Бож, хоч не хоч, у змаганні за провід вони мусять перемогти, бо в них у кишені є завтра.

І так: це молоді люди, що будують український центр при Гарварді, що організують допомогові акції для українців в Югославії, що перебирають акцію за Патріярхат і т. п. Це молоді люди організують «корпуси миру» для будови старечих домів тощо. Це вони щораз то більше організують імпрези, уряджують виставки, випускають платівки, пишуть нову поезію. Це вони видають найцікавіші і найоригінальніші журнали в нашій сучасності: «Зозулька», «Нові Напрямки», «Соняшник» і т. п. Це вже не «мовчазна генерація», а генерація — часами досить таки галаслива, яка знає, чого хоче. І при тому — готова змагатись за свої думки, свої ідеали, свої нові напрямки.

ЗАКІНЧЕННЯ

В цій коротенькій статті не старались ми дати якогось загального огляду чи студії теперішньої молоді і її проблем. Ми хотіли тільки загострити апетит читачів на обширніші статті і студії, які ми плянемо поміщувати в наступних числах «Пластового Шляху». А при тому — заохотити і Вас, Дорогі Читачі, висловити свої думки на ці справи.

Любомир Онишкевич
головний редактор

ТАКІ КНИЖКИ

можна набути в адміністрації «Пластового Шляху»:

- 1) **КІБЕРНЕТИКА, ЇЇ ВИНИКНЕННЯ ТА ЗНАЧЕННЯ.** Написав: Атанас Фіголь. Мюнхен, 1966 р. 48 сторінок. Ціна: 50 центів.
- 2) **ЖИТТЯ В ПЛАСТІ,** посібник для пластового юнацтва. Написав: Д-р Олександр Тисовський. Третє справлене видання, Нью-Йорк — Торонто, 1969 р. 552 сторінки, ціна: \$6.50.
- 3) **ОСНОВОПОЛОЖНИК ПЛАСТУ.** До 80-річчя з дня народження д-ра Олександра Тисовського-Дрота. Мюнхен, 1966 р. 48 сторінок. Ціна: \$1.00.
- 4) **УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТОВИЙ УЛАД.** Написав: Северин Левицький. Мюнхен, 1967 р. 136 сторінок. Ціна: \$3.00.
- 5) **ПОСІБНИК ЗВ'ЯЗКОВОГО,** збірник праць 22-ох авторів для виховної діяльності в Уладі пластунів юнаків. Головний редактор: пл. сен. Василь Палієнко. Торонто — Нью-Йорк, 1970 р. 472 стор. Ціна: \$6.00.

Замовлення і належність посилати до адміністрації «Пл. Шляху»:
Plastovy Shliakh Magazine, 2199 Bloor St. W., Toronto 9, Ont., Canada.

Володимир Соханівський

ДЕЩО ПРО НАРКОМАНІЮ, ЇЇ ПРИЧИНИ, ВПЛИВ ТА СПРОБИ ЗАПОБІГАННЯ

Поширення наркотиків та всякого роду інших небезпечних хемічних препаратів серед молоді набрало великого розголосу в пресі, радіо, телебаченні і т. п. Ця проблема турбує і наших батьків та виховників, бо, на жаль, не минула вона й наших дітей, а є щоденною загрозою кожної молодої людини сьогодні, від народньої школи, по університет. Найгостріше виступила ця справа у США, але в більшій чи меншій мірі існує вона й в Канаді, у країнах Європи, Австралії...

Щоб познайомити наших читачів із способами боротьби із цією загрозою, поміщуємо сьогодні цікаві дві статті на цю тему, написані експертами-спеціалістами: лікарем д-ром Володимиром Соханівським та працівником Американського Бюро Наркотиків, Ігорем Раковським. Хоча ці дві статті описують цю саму справу, однак вони мають зовсім інше наświetлення і себе взаємодоповнюють. — Редакція

СТАТИСТИЧНІ ДАНІ

Надзвичайно важко є знайти певну статистику про кількість осіб, що вживають наркотики та інші заборонені пілюлі чи про надужиття інших лікарств, бо преса звичайно, шукаючи за сенсаціями, перебільшує або применшує дійсний стан. Багато молодих людей взагалі не признаються, що вони вживають наркотики чи надуживають ними і лікарствами та перебувають, звичайно, у т. з. «підпіллі» тому, що бояться викликати до себе підозріння чи взагалі недовір'я, як також мають страх перед покаранням чи втратою праці. Багато з молоді не шукає помочі, бо люди, які таку поміч могли б дати є частиною т. зв. естаблішменту, проти якого вони боряться та до якого не мають довір'я. Тим самим вони не довіряють лікарям, священикам чи іншим суспільним діячам. Є відомо, однак, що в Канаді в 1968 р. було засуджено 1.779 молодих людей за нарко-

тики, а в 1969 р. вже 3.338 осіб. За перші два місяці цього року в Нью-Йорку згинуло 190 молодих людей від вживання наркотиків чи комплікацій від них. Припускають, що в Канаді приблизно 7% учнів середніх шкіл вживає різні заборонені пілюлі; інші кажуть, що по деяких школах чи університетах наркотиків є набагато більше, а то навіть доходить до 40% чи більше. Це залежить від місцевості і оточення, де вони живуть чи навчаються. Деякі тільки пробують і більше не вживають через поганий вплив при першій пробі.

В останніх часах уживання пілюль наркотиків, чи хемікалій є таке поширене, що це набирає масових чи епідемічних розмірів. Тому виховники, суспільні діячі, уряд здоров'я та інші чинники є глибоко затривожені цим станом, тому й почали робити заходи для запобігання чи поліпшення цієї ситуації. Так зробив уряд Онтаріо в Канаді, а през. Ніксон призначив 130 мільн. доларів для розв'язки цієї проблеми. Тільки подумати, — скільки шкіл, шпиталів чи інших речей можна б було збудувати за ці гроші, коли б відповідальні чинники були звернули на це належну увагу.

ЧОМУ ДЕЯКІ ОДИНИЦІ ВЖИВАЮТЬ НАРКОТИКІВ ТА ІНШИХ ЗАБОРОНЕНИХ ХЕМІКАЛІЙ?

Щоб відповісти на це питання, то варто б запитати нас старших і батьків, чому так багато з них вживали довгими роками різних-прерізних еліксирів довгого життя, еліксирів молодости, різних крапель та інших патентованих лікарств? Багато в цих еліксирів і крапель мали в собі «лавданум», — а це є опіум в пліні, до якого вони з роками навикали, не знаючи, що це наркотик.

У загальному наше суспільство називають різними не дуже то гарними епітетами, як суспільство пілюль («драг сосаєті»), суспільство нової моралі, суспільство революції сексу, суспільство послабленої дисципліни («перміссівнес»), де молодь сильно зневажає, а то й поборює давні і традиційні вартості, чесноти, самодисципліну, самовідречення і т. п. Кажуть, що молодь є продуктом суспільства, з якого виходить, тому є вислів: яке суспільство, така молодь.

Молоді одиниці заживають різні т. зв. тверді чи сильні наркотики, найчастіше для приємності з товариських чи містичних причин у шуканні за скорими, сильними та штучними засобами приємностей у житті. Містики століттями вживали різних засобів для викликування різних містичних візій, включно з релігійними та псевдорелігійними ритуалами. Теперішні «високі жреці» наркоманства

називають цю трійливу та до глибин шкідливу манію вживання пілюль «новою релігією».

Уживають цих заборонених пілюль також ті, які мають якісь життєві труднощі, клопоти, журбу в школі чи дома і не вміють чи не можуть якось практично дати собі раду чи знайти певну розв'язку. Замість взятися до солідної праці, вони дослівно втікають від цих труднощів, від обов'язків, від праці, задурманюючись наркотиками. Це означає, що вони частинно вже мають певні духові, емоційні чи соціальні ненормальності. Такі одиниці звичайно пасивні, без ініціативи, ліниві, незрілі та без жадної будууючої ролі для себе, своєї родини чи спільноти.

Найбільше схильною заживати наркотики чи взагалі заборонені хемікалії є якраз dorостаюча молодь, студенти середніх чи високих шкіл. Трапляються також випадки старших, включно з одиницями професійного чи мистецького світу. Іншою причиною є також пов'язаність цієї тупоумної манії з т. зв. науковістю, бо ж, напр., ЛСД започаткував доктор психології, викладач славного університету; а також пов'язаність з мистецтвом, бо, мовляв, ці таблетки «поширюють горизонти візій» і т. п. Ще іншою причиною є те, що сьогоднішній молоді живеться надто добре; вона має велику свободу, нехтує дисципліною, має подостатком грошей і не знає, що з ними робити та не має цікавих зайнять. Вона дослівно знуджена. Багато з сьогоднішніх молодих людей якось не змогло знайти якихось гарних і високих цілей їхнього життя, і ніхто їм не вказав на них, а вони самі виробили собі неправильне поняття про значення життя, про Бога, мораль, етику і т. п. Старші і батьки посвячують тій молоді багато труду і уваги, плянуючи, щоб їй краще жилося, як нам самим, стараються задовольнити її найменші забаганки без найменшого труду, старань чи праці з її боку. Ми не даємо молоді взагалі можливості загартуватися духово чи фізично, а цієї загартованості їй так дуже потрібно в сьогоднішніх часах для того, щоб вони так легко не заломлювалися в житті. Молодим людям видається, що вони якісь «супермени» і цілий світ мусить їм кланятися, що вони мусять змінити всі традиції й правила минулих століть. Їм замало вщеплюється змалку любови до праці, до змагу, до поборювання труднощів. Вони замало дістають знань про різні чесноти, про зло, про гарне та огидне. Дослідники кажуть, що молодь під тиском умовин модерних часів і великих життєвих вимог є відчуженою від своїх батьків і спільноти.

В дійсності певна частина молоді не тільки відчужена від них, але вона ворожо наставлена до них, а навіть старається їх поборю-

вати, бо, за висловом самої молоді, там немає правдивої людської доброти, ніжних почувань, дружби. Все сьогодні є таке бездушне, змеханізоване. Можливо, через це вони втікають від своїх родин, від спільноти та прилучуються до груп своїх ровесників, «гіппісів», наркоманів, шукаючи там за щирістю, добродушністю, вирозумінням, задоволенням і взагалі щастям. Їхні уми ще замало розвинені, щоб зрозуміти, що там вони щастя не знайдуть, а часто попадають у пропасть, з якої, звичайно, вороття немає.

Я чув уже вислови суспільних дослідників, які твердять, що молодь робить «ребелію» проти старших, суспільства та існуючих суспільних інституцій тому, що в їх ранній молодості вони якраз мали надто велику свободу, цю поблажливість («перміссівнес»). Вони шукають за авторитетом батька, якого вони так мало знали в часі раннього дозрівання. Тому, можливо, для деяких з них Мао-Тсе-Тунг, Кастро чи інші диктатори так імпонують. Вони беруть наркотики також з глупоти, «джаст фор кикс», для ескпериментації чи тоді, коли існують завеликі родинні труднощі.

Безсумніву, що є більше індивідуальних причин, про які вони, жертви наркоманії, знають. От, наприклад, один провідний студент університету сказав, що «в університеті, де розумовість — інтелектуалізм є найважливішим, відчувається, що життя є беззмістовне, без значення, немає Бога та що вся праця людини залишається без значення, коли вона помирає». Тому власне студенти попадають у наркотиках, щоб улегшити біль, журбу, страждання молодих людей у такій великій духовій порожнечі. Виглядає, їм тяжко жити в цих критичних часах, а вони самі не вміють знайти собі тої повноти життя, іншого і глибшого сенсу та цілей свого життя помимо того, що на перший погляд виглядає, що вони мають більше знання у їхньому віці, як мали їхні ровесники десятки років тому назад.

Вкінці вони беруть наркотики тому, що існує так багато продавців («сейлесменів», «пушерів»), які дослівно впихають заборонені пілюлі, щоб не тільки заробити досить грошей на наркотики для себе самих, а також поширити ринок збуту.

Це люди бездушні, це дійсні злочинці. Таких продавців чи «пушерів» ви знайдете всюди, де є молодь, як, наприклад, у школах чи шкільних подвір'ях, університетах, каварнях чи ресторанах, «пульрумах», «шапінг-пляжах» та інших скупченнях молоді.

Масовість поширення наркоманії змушує медичних і суспільних дослідників почати солідні дослідження навиків чи налогів. Є підозріння, що це не тільки властивість пілюль, що спричинюють на-

вик; важливим фактором є також сама особовість і організм на-
логовця — наркомана ще перед заживанням пілюль, бо є люди, які
привикають до аспірини, крапель до носа, води, їди, пиття алько-
голю чи курення, до грання в карти чи коні і т. п.

ВПЛИВ НАРКОТИКІВ ТА ІНШИХ НЕДОЗВОЛЕНИХ ХЕМІКАЛІЙ НА ЛЮДИНУ

Я ужив вислову «недозволених» чи заборонених хемікалій чи
лікарств тому, що деякі з них не є наркотиками, одначе вони ма-
ють чи можуть мати дуже шкідливий вплив на людину. Звичайно,
наркотиками називаємо лікарства, приписані лікарем для усмирен-
ня болю, спання у людини та які мають властивості спричинювати
наліг чи навик у деяких людей.

Тут варто почати про відоме вживання, властиво вдихання
випарів різних клеїв, які купують для склеювання різних речей, мо-
делів, забавок, а також плин для вживання усунання лякеру з ніг-
тів, плин для запальничок, газоліну, етер і т. п. Вдихування цих ви-
парів речовин є досить поширене серед дітей та юнацтва та може
спричинити серйозне затроєння, а то й смерть. В Торонті були де-
які смертні випадки удушення, бо діти звичайно кладуть на голову
пластикову торбу, щоб можна було більше, глишбе і скорше вдих-
нути цієї отрути. Підростки вдихають цей клей — «глю» з хусточки
чи інколи навіть ссуть її.

По кількох хвилинах вдихання такий юнак зазнає гарного й
приємного почуття еuforia, душевне піднесення, відтак оп'яніння;
його мова стає невиразною, твориться заворот голови, запоморочен-
ня, почуття всесильности, тоді така дитина може попасти в якийсь
нешасливий випадок, інколи робиться агресивною чи деструктив-
ною. Через надто довге вживання клеїв можуть постати зорові чи
слухові привиди чи галюцинації, втрата пам'яті. Це може тривати
40 до 60 хвилин. Відтак приходить приблизно одногодинна сонність.
Після надто довгого чи глибокого вдихання можуть постати кон-
вульсії. Такі молоді одиниці звичайно тратять апетит, є змучені, не-
задоволені, їхні поступи в школі гіршають. Інколи вони можуть ма-
ти ушкодження мозку, печінки, нирок, шкіри костей, анемію чи на-
віть кровотечу у легенях. Ці речовини мають схильність викликати
навик та відчуття бажання чи потреби більшої концентрації та дов-
шого вдихання. Цю річ батьки можуть легко завважити, як, напри-
клад, плястикові тубки, спеціальний запах з уст чи віддиху, зака-
тарення, кашель, подразнення носа, зачервонілі очі і т. п.

ПСИХОДЕЛІЧНІ ПІЛЮЛІ

Ці пілюлі називають психоделічними тому, що вони мають вплив на людську психіку або називають їх також галюціногенними тому, що вони можуть викликувати галюцинації чи різні привиди. ЛСД чи «есід» винайдено ще в 1938 р. Є він у формі таблеток, капсулок чи у формі білого порошку. Він може бути вживаний також з цукорами, всякнутий у бібулку чи хусточку. Інколи до ЛСД додають інші домішки. ЛСД є надзвичайно сильною речовиною, бо вистачає однієї унції, щоб з тристатисячного населення зробити психотиків. Розчин ЛСД є без смаку, запаху чи кольору так, що його було б тяжко пізнати.

150 до 250 мікрограмів цієї речовини можуть викликати т. зв. «ЛСД прогульку» чи «трип». Більша доза викликає довшу «прогулянку». Як ЛСД діє, — досі ніхто ще точно не знає, однак він має вплив на нервову систему і є токсиною мозку. Толеранція до ЛСД існує, але з часом може зникати. Ще досі немає доказу, що ЛСД спричинює фізичний наліг. Після спожиття ЛСД підвищується тиск крові, прискішується биття серця, прискішується віддих, зіниці очей поширюються, постають дрощі, тіло трясеться, тремтить, терпне, долоні рук покриваються зимним потом, температура тіла підвищується, кольори стаються сильніші і виразніші. Різні речі виглядають zdeформовані, величини змінені, спотворені, речі, які стоять на місці, виглядають, немов би вони порушувалися, звуки стають спотвореними, виглядає немов би звук висів у повітрі і його можна було б зловити, найменший шелест може видаватися сильним, а також постають зміни відчуття дотику.

Відтак може постати т. зв. деперсоналізація або роздвоєння особовости, напр., такій людині може видаватися, що вона роздвоюється, одна частина обсервує, а друга діє, експериментує. Відтак постають різні дивовиди, ілюзії, думання стає нереальне, спотворене, постає нездібність концентруватися, умова неясність, замішаність, неупорядкованість думок. Такій людині видається, що умово вона дуже розвинута, майже геніяльна та що всі труднощі є практично розв'язані і немає чого журитися.

«Ти мусиш вийти зі свого ума, щоб уживати свій мозок», казав д-р Лери. Одні стають немов замороженими, інші активні, одні попадають в екстазу щастя, а інші у страшну паніку, терор, розпач, а то й можуть доконати самогубство чи потрапити в шал і вбити когось іншого. Дехто може потрапити у конвульсії. Багато попадає у психотичні епізоди та не може розрізнити свого тіла від

оточення. Їм видається, що вони можуть здобути цілий світ і тому інколи кінчають смертю через несвідомі скоки з мостів чи з високих помешкань. У деякого такі епізоди можуть постати навіть довший час після заживання ЛСД. Деякі одиниці почуваються ніби в якомусь новому фіктивному світі, зазнаючи «поширення чи поглиблення свідомости, самозрозуміння, збільшення об'єктивного доказу про речі і події, які взагалі не існують». Ніхто досі ще не висловив чогось такого геніяльного під впливом ЛСД, що не могло б було бути висловлене без ЛСД, а до того вони взагалі не можуть точно описати своїх почуттів.

Сам винахідник ЛСД д-р Альберт Гоффман після спожиття ЛСД писав: «Я втратив всю контролю часу; простір і час ставали більше й більше дезорганізовані, і я був переможений страхом, що дурію. Найгіршою річчю було те, що я був свідомий мого стану і не міг його стримати. Інколи я почувався, якби я був поза моїм тілом. Я думав, що я помер». І справді, на деякий час він був умово хворою людиною. ЛСД не виказалось ще досі корисним в медицині, хоч були спроби лікувати ним алкоголіків та деяких умово хворих. Існують здогади про можливість ушкодження новонароджених дітей під впливом вживання ЛСД батьками.

Крім ЛСД «гіппіси» у Сан Франціско почали були вживати ще інші нові хемікалії т. зв. СТП. Під ці букви вони підклали гарні слова: «сереніти, транквіліти, піс». Хемічні складники цих пілюль подібні до мескаліни та амфетамінних медикаментів. Крім цього є ще інші, як ФУК та ДОМ. Ці пілюлі також викликають подібні, а то й сильніші реакції тіла як ЛСД, а також частіші смертні комплікації. Звичайно, такій людині, крім згаданого вже «трипу-прогулянки», стає сухо в роті, появляються нездібність ковтати та болі і корчі живота, зіниці очей побільшуються, червоніє шкіра, приспішується биття серця, твориться гарячка, можуть бути конвульсії і т. п. Мати при собі ЛСД та торгувати ним я строго каране законом.

МАРІХУАНА І ГАШИШ

У жаргоні наркоманів маріхуану та дещо сильніший гашиш називають травою («грас»), бур'яном («від»), «пот», «мериджейн» і т. п. Маріхуана походить від рослини «каннабіс сатіва», яку звичайно імпортують з Мексико. Її уживають у формі тонких папіросів чи при куренні файки, інколи їдять з тісточками, цукерками або п'ють вивар — чай з неї. Звичайно, вживають квітки, листки чи навіть галузки маріхуани. Хемічний складник є тетрагидроканнабіноїд. Дим маріхуани має досить гострий, солодкавий запах паленої

трави чи шnurка, який наркомани вдихають. Гашиш є у формі смолистих чорнявих або бронзових кусників-кубиків, яких також уживають з куренням. Гашиш є також рослинного походження. Після вдихання диму цих рослин людина почувається спокійною, байдужою до всіх клопотів, має гарні і приємні почуття, еuforia, почувається самозадоволеною, самопевною і немов би летіла на пушистих хмарах. Її свідомість робиться нереальною щодо часу, простору і навіть щодо себе самого.

Така людина має спрагу за солодощами, бо рівень цукру в крові обнижується. Вона стає більше чуйною, емоційною та чутливішою на звук, кольор, дотик, нюх. Биття серця прискішується, тиск крові підвищується. З більшою дозою постають зорові ілюзії, галюцинації, привиди. Відтак настає сплячість, сповільненість рухів, заглиблення у собі, але, коли дана особа перебуває у гурті, то вона є балакучою, веселою, багато сміється без причини, її розсудок стає притемненим, поширюються зіниці очей, очі червоніють, постає сухість в роті, відтак оп'яніння, нескоординованість рухів. Де-хто може попадати в паніку чи депресію, запаморочення, дезорієнтацію. Як хтось має схильність до недуги схізофренії, то уживання маріхуани її підсилює. Налогу до маріхуани немає. Уживання її може вести до вживання інших та сильніших пілюль чи наркотиків та витворює певну психічну залежність. Імпортування, посідання маріхуани чи торгування нею чи гашішем є також строго каране законом.

«КЛЯСИЧНІ» НАРКОТИКИ

Про давні наркотики, як морфіна, героїна, кодеїна, кокаїна та інші обширніше згадувати не приходиться, бо це речі надто відомі. Для загального образу, одначе, чи інформації, варто про них коротко згадати, бо в медицині — це дуже корисні медикаменти для знечулення чи зменшенню болю. Вони діють депресивно на мозок та мають схильність спричинювати навик («еддікшен»). У більшій дозі вони викликають закрут голови, еuforia, гарне почуття, приємність, збайдужіння, сповільненість рухів, а також сповільнення биття серця та дихання. Зіниці очей стають дуже маленькі. Уживачі цих наркотиків витворюють зчасом велику толерантність до них, тому потребують все більшої і більшої дози. Коли наркоманові забракне його наркотика, то він здібний до комплектного морального розкладу, крадежі, насилля, обдурювань. Він здібний навіть післати свою власну жінку на розпусту, щоб тільки заробила грошей на купно наркотиків. Люди ці звичайно незрілі, нестабільні, невротичні, звичайно молоді, байдужі до життя і відповідальности,

брудні та з великим нахилом до ребелії. Вони люблять жити самотньо, впривають часто, є закатарені, легко дразливі трясуться їм руки, не мають апетиту та не можуть спати і т. п. Навіть коли вони забажають покинути свій навик то переносять страшні муки, терпіння, корчі і болі рук, ніг, кишок, звертають, мають розвільнення та звичайно потребують помочі у шпиталі. Трагічним тут є також те, що такого наркомана є майже неможливо вилікувати від навику до наркотиків так, що їхня майбутність є дуже безвиглядною, сумною, а то й безнадійною.

СТИМУЛЮЮЧІ ПІЛЮЛІ — АМФЕТАМІНИ

Надуживачі чи зловживачі цих пілюль називають амфетаміни та споріднені медикаменти «спід» — скорість або кристаль. Вони є синтетичними лікарствами та мають стимулюючий вплив на нервову систему. Надужиття цих пілюль доходить тепер також до епідемічних розмірів. Лікарі інколи приписують їх проти отовстіння, змучености, легкої депресії. Студенти деколи їх вживають проти спання і змучености, перед іспитами. Вони є у формі таблеток, капсульок, порошків, який заживачі інколи розпускають та вливають у жилу. Підо впливом цих лікарств людина спочатку має гарне і приємне почуття, стає чуйнішою, свіжішою, енергічнішою, апетит зменшується, дістає почуття самовпевнености, охоту до говорення і руху, є трохи нервова та безсонна, биття серця та віддих є прискішнені, підвищується тиск крові, зіниці очей поширюються та постає сухість в устах.

Коли вплив цих пілюль проминає, людина може погрузнути в депресію. Ці хемікалії мають здібність витворювати навик та відчуття потреби більшої дози. Через надужиття цих пілюль людина тратить на вазі, поведінка її робиться ненормальною, вона стає схильною до «екцидентів», може дістати галюцинації, привиди, психози, здібна до насилля, може дістати почуття переслідування, нервове заламання тощо. Ті, які вливають собі ці хемікалії до жили, мають схильність до запалення печінки, жовтачки, ран та запалення жил через забруджену голку. Трапляються випадки навіть затронення крові. Про вплив цих стимулюючих хемікалій появляються все нові речі.

В одному торонтонському журналі один наркоман із здібністю доброго репортера подав опис реакцій свого приятеля у статті п. н. «Спід кілс»: «Я знаю, що він помер. Я це бачив. Хтось гримнув дверима, і це його вбило. Це його настрашило, ти знаєш, і він помер від т. зв. шоку, спричиненого надто великою дозою. (Коли

тіло є під впливом цих стимулюючих хемікалій, то кожний новий шок чи стимул може бути смертельним). Брус тільки встав і відразу впав на землю мертвим. Він пробував кричати, але не зміг цього зробити. Кров полилася з його очей, вух, уст і носа та інших отворів тіла, витискувана останніми ударами розриваючого серця. Конвульсії скрутили його тіло і заморозили, залишаючи його лежачого як огидну скульптуру. Цей епізод стався приблизно у 15-ох секундах».

СЕДАТИВИ

На кінець варто згадати коротко про групу лікарств, що її молодь також надуживає, а це т. зв. седативи або заспокоюючі середники, які також є дуже корисні в медицині. Наркомани, інколи, надуживають цими лікарствами для запобігання певних комплікацій, спричинених іншими недозволеними пілюлями. В медицині їх вживають для нервового відпруження, безсоння, інколи легкого тиску крові, епілепсії та інших недуг. Наркомани, деколи, вживають цих пілюль разом з алкоголем, т. зв. «гуф болс», бо вони підсилюють вплив алкоголю на людину та є дуже небезпечними, бо бувають причиною автомобілевих та інших катастроф. Надто велика доза, самозрозуміло, спричинює смерть.

ЛІКУВАННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ

Як загально прийнято в медицині, так і в проблемах наркоманії суттєвою річчю є запобігти заживанню заборонених пілюль, хемікалій та наркотиків, а тим самим їхніх трагічних наслідків, бо досі лікування є надто трудне, а то й часто безуспішне, спекулятивне, бо медицина ще точно не знає, як деякі з цих хемікалій діють та як їх лікувати. Коротко — жертв наркоманії та її комплікацій з гострому стані лікують по шпиталях як пацієнтів наглих захворювань. Там їм допомагають різними середниками усунути симптоми, інколи дають доживильно плин для підсилення. Відтак психіатри стараються збагнути та встановити психічний стан хворого, причини цього стану та причини вживання пілюль, родинний стан і домашню атмосферу та стараються лікувати його умово-емоційний стан. Тоді працівники суспільної служби стараються знайти причину недовіря, незадоволення чи реbelieї проти родини і спільноти та допомагають хворим помалу увійти у нормальне і продуктивне життя, якщо це є взагалі можливе. Одначе, ми, як громадяни, батьки і виховники можемо і повинні багато зробити, щоб запобігти наркоманії. В першу чергу ми повинні сприяти приємній, будуючій

атмосфері в родинях, де батьки і молодь мають спільну мову і довіря до себе, де існує правильна релігійна настанова і де релігійність панує в домі, де вщеплюється пошана до чеснот, пошана до Бога, до людини, респект і любов до праці, до високий цілей. Далі ми повинні знати де, коли і з ким наші діти проводять час, коли вони повертаються додому. Дослідники стверджують, що більшість випадків поганого навику починається в колі співтоваришів і «приятелів», бо одиниці не хочуть бути іншими від своїх ровесників, не хочуть, щоб прозивали їх боягузами чи «курками» і т. п. Тому ми повинні вже змалку вщеплювати у молодих сміливість і відвагу бути собою і не боятися активно виявити себе проти зла, негідности, навіть, коли вони втратять таких «приятелів». Зате вони знайдуть собі інших, кращих, конструктивніших. Тому то наші виховні молодечі організації повинні стати тим здоровим і будучим місцем зацікавлення і праці нашої молоді та одночасно групою молодих, сміливих і відважних людей, які могли б зробити ребелію, здорову ребелію, проти наркоманів, а ми повинні їм допомогти.

Ми не повинні боятися піти до школи і заявити директорові чи принципалові про цю річ, коли ми щось знаємо про дану школу, що там, напр., є «пушери», які продають наркотики.

Нам і нашим дітям повинно бути відомо про цю велику і страшну небезпеку тих хемікалій. Із 114 випадків побирання пілюль ЛСД за 18 місяців у Белев'ю шпиталі у Нью-Йорку пересічний вік наркоманів був 23 роки. 13% з них зазнало страшної паніки, 12% виконували безконтрольне насилля, 9% пробували поповнити убивство або самогубство, один на сім осіб мусів бути в шпиталі на довший час для лікування умовою недуги, один зломив собі хребет, інший дістав епілепсію, а багато з них стало нервово-хворими.

Якщо ми, одначе, довідуємося, що наші діти заживають такі пілюлі чи курять маріхуану, то не треба соромитися того факту чи приховувати його, бо це може трапитися в найліпшій родині, як і не треба попадати в паніку. Інколи можна порадитися у лікаря, учителя чи навіть у поліції, яка є ознайомлена з цими речами і вони допоможуть вказівками, де і що далі робити. Вони не трактуватимуть дану особу як злочинця, а як хвору людину. Тому варто мати на увазі та обсервувати знаки на тілі від голок, втрату ваги без причин, наглу й поступову неуспішність у школі та неохоту йти до школи і бажання працювати, щоб заробляти гроші тоді, коли батьки того не вимагають і не потребують. Треба обсервувати, чи є сплячість чи нервовість без причини або неможливість спа-

ти, нездібність до пильності й уважності, спеціальний запах від тіла чи одягу, віддиху, бруд і неохайність, яких не було перед тим, ношення чорних окулярів і т. п. Батьки мусять знати, що їхні діти ховають чи тримають по своїх кімнатах, чи немає там якоїсь «трави», голок, почорнілої ложки, яку вони вживають для переварювання порошків чи інших пілюль тощо.

Остаточо ми самі мусимо трохи поліпшити наш спосіб життя, переоцінити наші вартості, наші аспірації і цілі. Ми мусимо дати нашим дітям зразок і надію та приклад чесних цілей для їхнього життя. Вони мусять знати, що в основному поділяємо всіх людей на тих, що будують і тих, що руйнують. Вони самі прилучаться до будуючих, творчих, успішних людей, а не втікачів у штучний світ zdeгенерованих мрій добровільного удурманення.

Втеча від обов'язків і труднощів модерного життя ще більше утруднить їхню майбутність. Зрозуміло, що правдиво християнське життя має в собі цілеспрямованість на чесні й шляхетні життєві шляхи. Тому наше духовенство повинно вглибитися у цю проблему і знайти мову й дорогу до нашої молоді сьогоднішніх часів. Ми, як українська спільнота, маємо таку велику потребу для позитивних виявів молоді, вияву її ідеалізму її власним способом, замість того, щоб бути невільником і рабом «наркоманії».

У житті людства, як писав один журналіст, є так, що колесо історії крутиться послідовно вперед, розторощуючи у свій час негідне, слабе, нездорове, а залишає гідне, здорове, життєздатне. Так, пропали і зникли сильні колись культури, цивілізації, імперії й народи. Це колесо крутиться і йде вперед сьогодні. Надто велика індивідуальна свобода без упорядкування і правопорядку в аспекті культурному, естетичному, моральному і релігійному ведуть до хаосу, а хаос не відповідає законам природи і Бога. У світі завжди був, є і буде і мусить бути порядок, якщо має існувати світ. Це дуже важлива проблема, бо колесо життя людства не чекає, щоб ми змінилися і не повертає назад.

Дослідники, одначе, думають, що є майже неможливим повернутися до всіх правил минулого, зате є можливість прямувати до індивідуальної стриманості, самодисципліни, основаної на здоровому розсудку і вірі (В. І. Ніколс).

З прикладу Швеції, де була надто велика поблажливість щодо моралі, знаємо, що їхня молодь не є сьогодні щасливою та що там трапляються часто випадки самогубства. Вони тепер з поспіхом повертаються до релігії, до моралі та навчання і розрізнення зла від добра.

Багато з молодих віднаходять себе самі та ту давню мудрість і велику правду, що людина не живе тільки сама собою та й не тільки хлібом єдиним. Навіть психоаналітик Карль Юнг — наступник С. Фройда — казав, що тільки ті пацієнти буливилікувані на довший час, які сприйняли наново ідеалістичний світогляд.

Ігор Раковський

НАРКОТИКИ — ПРОБЛЕМА СЬОГОДНІШНЬОГО ДНЯ

Однією з популярніших тем на радіо, телевізії та в газетах сьогодні є проблема наркоманії та зловживання ліками.

Проблема ця є найзагрозливішим явищем сьогоднішнього часу. Ця пошесть шириться серед молоді, починаючи від 8-го року життя. В деяких країнах проблема ця дійшла прямо до епідемічних розмірів, і статистика виказує, що в деяких школах Америки 70% молоді тим чи іншим способом експериментує з наркотиками чи зловживанням ліків.

Якщо хтось думає, що наркотики є новим винаходом 20-го століття, то дуже помиляється. Наркотики знані людству з давендавна і такі речі, як маріхуана або т. зв. коноплі чи опіум, який видобувають з маку, були уживані людьми Європи, Азії чи Далекого Сходу сотки років тому. Яка ж причина, що якраз сьогодні в часах найбільших досягнень в науці, полетів на місяць ця проблема так різко виринула?

Відповідь на це проста; однак багато людей не хоче прийняти її за правдиву та включитися разом з державними чинниками до боротьби з тими людьми, які це розповсюджують для власної користи та заробітку.

Розповсюдження наркотиків сьогодні є в руках несовісних людей — контрабандистів, які спроваджують ці речі з чужих країн, як Франція, Південна Америка, Індія, Туреччина, Марокко і т. п. та кидають їх на чорний ринок, заробляючи на тому мільйони доларів, руйнуючи життя та здоров'я дітям та молодим людям.

Однією з найбільш загрозованих країн світу є Америка, — країна добробуту, де молодь, яка має все, що хоче, в пошукуванні за

новими ілюзіями життя легко підпадає під вплив тих, що розповсюджують наркотики.

Сьогодні наркотики можна дістати в школі, на вулиці, приватній забаві чи в будь-якому місці, де так званий «пушер» зуміє дістатися потайки, поминувши службу безпеки чи поліцію.

З жалем мушу ствердити, що українська молодь, яка в засаді походить з родин, в яких мораль і релігія були основою їхнього виховання, є замішана активно не тільки в уживанні, але також в розповсюдженні наркотиків та лікарств.

Статистика виказує, що впродовж останніх років 11 українських дітей померло на терені Америки через надмір наркотиків, незнана кількість має поліцейський «рекорд» через уживання чи розповсюдження їх, а незнана кількість уживає та експериментує з ними, вступаючи на дорогу наркомана, що з неї повороту нема та що веде до трагічного кінця.

Однією з причин є те, що в більшості батьки взагалі не ознайомлені з проблемою наркоманії. Вони не хочуть погодитися з думкою, що, мовляв, їх син чи доня можуть бути замішані в тім, забуваючи, що їхні діти роджені на чужині, думають та живуть категоріями свого оточення і мимоволі попадають у зле товариство, яке часто має більший вплив на них, ніж родина. Для пересічних батьків добрі осяги в навчії (до певного часу) та опінія професорів, що син чи доня є доброю дитиною, є вповні задовільним фактором. Назгал, батьки не знають, що якраз ті діти, що є більше інтелектуально розвинені, підпадають скоріше під вплив професійного «пушера» ЛСД чи наркотиків, що, продаючи їм це, запевняє, що уживання поглибить їхній світогляд, перенесе їх у світ незнаного, загострить пам'ять та дозволить бути більш продуктивними в науці та спорті.

Потрібно в засаді короткого часу, щоб така молода людина перестала бути собою та почала бути залежною від наркотиків.

Батькам треба знати, що хронічний катар та червоні очі у дитини не завжди є ознакою алергії, а симптомами курення маріхуани чи нюхання героїни або кокаїни.

Неприродня веселість чи апатія може бути наслідком заживання лікарств, які це спричинюють. Знайдення пілюль чи будь-яких ліків у кишені дитини, коли батьки знають, що вона є вповні здоровою, є також справою, яку треба перевірити. Мала глиняна фаяка має тільки одне застосування, а саме курити гашіш, а не те, що

дитина може вам вияснювати, що це «цигарниця» до звичайних цигарок.

Наші молодечі організації, — Пласт та СУМ, здали собі справу з цієї великої загрози і останніми часами розпочали едукативну програму серед своєї молоді та її батьків в боротьбі з наркоманією.

Співпрацюючи з цими організаціями, я часто чув зажалення виховників, що, мовляв, батьки, коли їх повідомлено, що дитина є замішана в акцію наркоманів, брали це як образу, грозили судом за підривання опінії дитини замість того, щоб негайно розпочати лікування та разом з виховниками, лікарем, а часом і священиком старатися навести дитину на добру дорогу. Це негативне наставлення батьків у кількох випадках мало трагічні наслідки, яких направити, на жаль, уже не вдалось.

Щоб дати змогу батькам познайомитися з найосновнішими наркотиками і симптомами наркоманії та способом як їх розпізнати, нижче подаю таблицю, що дає загальні інформації про ці речі.

Немає, однак, формули, яку можна б застосувати, якщо йде про час, потрібний для молодої людини, щоб стати налоговим наркоманом.

Є доказане одне, що майже всі наркомани починали від курення маріхуани та гашішу. Жадоба дальшого процесу у цій ділянці (маріхуану деякі люди вважають не таким небезпечним наркотиком) завела їх на так звані тверді наркотики, якими є героїна та кокаїна.

Практичні поради:

а) Постійна та послідовна контроля над дітьми вдома, починаючи від 8-го року життя.

б) Тісна співпраця між батьками у виміні інформацій про дітей (вистачає, щоб одна дитина з гурту стала наркоманом, а інші, напевно, в короткому часі підуть її слідами).

в) Тісна співпраця з молодечими організаціями, виховниками, учителями та часта медична провірка.

г) Співпраця з державними чинниками та поліцією у виєлімінуванні «пушерів» та розповсюджувачів наркотиків з вулиць та шкіл, де наші діти перебувають.

Пам'ятаймо, що тільки через виєлімінування злочинного елементу, який без найменших викидів совісти руйнує молодь на терені нашого поселення, зможемо побороти та усунути проблему наркоманії.

ЯК РОЗПІЗНАТИ НАДУЖИВАННЯ НАРКОТИКАМИ?

УЖИВАНІ СЕРЕДНИКИ:

1. НЮХАННЯ КЛЕЮ

ФІЗИЧНІ ОЗНАКИ

Насильство, п'яний вигляд, сонний або пустий вираз обличчя.

ЗА ЧИМ ШУКАТИ?

Тубки клею, плями від клею, великі паперові торбинки або хусточки до носа.

НЕБЕЗПЕКА

Пошкодження легенів, мозку, печінки, смерть від задущення, недо-кров'я (анемія).

2. ГЕРОІНА, МОРФІЇ, КОДЕЇНА

ФІЗИЧНІ ОЗНАКИ

Остовпіння, опалість, сліди проколень голкою на тілі, слізьливі очі, брак апетиту, сліди крові на рукавах сорочки, нежить носа (катар).

ЗА ЧИМ ШУКАТИ?

Голка або шприца, вата, прилади до тамування крові, судиностискач (турнікет), мотузок, гумовий пояс, попалені накривки від пляшок або слоїків, попалені ложки, целолюзові ковертки.

НЕБЕЗПЕКА

Смерть від надмірної дози, хвороблива навичка до наркотика, інфекція печінки чи інших органів від нестерильних голок.

3. ЛІКИ ПРОТИ КАШЛЮ З КОДЕЇНОЮ І ОПІЄМ

ФІЗИЧНІ ОЗНАКИ

П'яний вигляд, брак координації рухів, забурення свідомости, надмірне свербіння.

ЗА ЧИМ ШУКАТИ?

Порожні пляшки від ліків проти кашлю.

НЕБЕЗПЕКА

Хвороблива навичка до наркотиків.

4. МАРІХУАНА ("ПАТ", "ВІД", "ГРЕС")

ФІЗИЧНІ ОЗНАКИ

Слячка, розсіяність уваги, побільшені зіниці, розклад координації рухів, надмірне бажання солодоців, збільшений апетит.

ЗА ЧИМ ШУКАТИ?

Сильний запах спаленого листя, маленькі зернятка насіння в кишеньках і підстільках, цигарковий папір, забарвлені пальці.

НЕБЕЗПЕКА

Спонука вживати більше небезпечні наркотики, психологічна залежність, можливість пошкодження здоров'я.

5. ГАЛЮЦИНОГЕНИ (РЕЧОВИНИ, ЩО ВИКЛИКУЮТЬ ОМАНИ ПОЧУТТІВ)

ФІЗИЧНІ ОЗНАКИ

Сильні галюцинації, почуття відокремлення, сплутана мова, холодні руки й ноги, блювання, сміх і плач.

ЗА ЧИМ ШУКАТИ?

Кубик цукру з плямкою в середині, сильний запах тіла, мала пробівка з рідиною.

НЕБЕЗПЕКА

Нахил до самогубства, непередбачена поведінка, хронічне вживання спричиняється до пошкодження мозку.

6. ЛСД, ДМТ, "АСІ-Д", "ЗБУДНИКИ" (АМФЕТАМИНИ "ПЕП ПИЛС", "СПД", "АПС", "БЕННІС")

ФІЗИЧНІ ОЗНАКИ

Агресивна поведінка, хихотіння, придуркуватість, швидка мова, плутані думки, брак апетиту, крайня втома, сухість в роті, тремтіння, безсонність.

ЗА ЧИМ ШУКАТИ?

Різнобарвні пілюлі або капсулки, безперервне курення цигарок.

НЕБЕЗПЕКА

Смерть від надмірної дози, галюцинації, психоза.

7. ЗАСПОКІЙЛИВІ РЕЧОВИНИ, БАРБИТУРАТИ (“ГУФ БОЛС”, “ДАВНС”, “БЛУС”, “БАРБС”)

ФІЗИЧНІ ОЗНАКИ

Оспалість, остовпіння, невиразна мова, п'яний вигляд, блювання.

ЗА ЧИМ ШУКАТИ?

Різнобарвні пілюлі або капсулки.

НЕБЕЗПЕКА

Непритомність, а навіть смерть від надмірної дози, хвороблива навичка до ліку, конвульсії після припинення ліків.

У кожному пластовому домі повинна бути книжка

Основоположник Пласту

До 80-річчя з дня народження проф. д-ра Олександра Тисовського

Написав: ТЕОДОР ДАНИЛИВ

**48 сторінок, ціна в Канаді і США 1.00 дол., а для інших країв рівно-
вартість у їхній валюті. — Замовляти в адміністрації "Пл. Шляху":**

**Plastovy Shliakh Magazine, 2199 Bloor St., Toronto 9, Ont.
Canada.**

Із цим числом відновляємо нашу рубрику "Трибуна Молодих", в якій будемо поміщувати цікаві оригінальні статті молодих людей, членів УСП, старшого УПЮ, студентів і т. д. Час від часу будемо передруковувати теж незвичайно цікаві статті із студентської і іншої молодечої преси. Очевидно, статті, написані молодими людьми, будуть появлятися і в інших рубриках нашого журналу, зокрема на "Дискусійному Форумі". Одначе в "Трибуні Молодих" будуть поміщені статті на більш загальні теми, які важко приділити до інших відділів. В статтях цієї рубрики наймолодші наші співпрацівники будуть висловлювати свої думки на різні теми. Сподіваємось, що це допоможе зблизяться молодшим і старшим поколінням, викличе дискусію і допоможе таким чином молодим і старшим взаємно зрозуміти себе.

Редакція

Володимир Дозорський

ЗАУВАГИ САМІТНЬОГО ПЛАСТУНА

Яка є участь самітнього пластуна в загальному русі установи? Його ж пов'язаність з Пластом напевно полягатиме не більше як в кількакратному таборюванні та у зв'язку з пластовими виданнями, — журнали «Юнак» чи інші, відповідно до віку. Отож річ ясна, більшість пластового виховання чи браку його стає його відповідальністю. Провести визнаний спосіб виховання через визнані «проби» йому трудніше, і на те конечна участь у таборах (щоб сповнити вимоги тілесних здібностей). Може він теж, якщо його зацікавлення туди прямують, зв'язатися трохи з Пластом на літературній площині. Поза тим, він здебільша залишений в спокої, на власні засоби. Листовні зв'язки з віддаленими гуртками чи куреннями, поправді, не дуже надійні із прозумілих причин — що можливі діла є обмежені до одиниці, а зарядження обмежені тим, що зарядника нема на місці.

Проте, якщо самітність та віддалення обмежують діяльність у Пласті, то приносять вони й деякі переваги. Перевага у віддаленні, — це більша свобода розвитку в особистий напрям та можливо

безсторонніший і всеохопніший огляд на справу. В випадку багатьох самітників, — це плоду не дасть, бо вони попросту не знали б, що властиво діється в щоденних пластових справах, і не можуть мати належного доступу до них, бо мають менше можливостей набути визнаний пластовий старшинський ступінь. Якщо ж використати віддаленість для спостереження з перспективи, то справи Пласту легше пов'язати із справами загального українського питання. Якщо Пласт не є лише товариським і спортовим згуртуванням, то він є політичною установою. Виховувати свідомих українців — значить виховати українських державних мужів, будівничих держави і її провідників. Українці, а в тому пластуни, мусять собі промостити належний шлях в світових рухах. Українцям потрібно нового месіанізму, такого як у жидів, як у червоних китайців, як у північних в'єтнамців. Та як же його розвинути?

Починаємо цю чергу не завершених ще думок: Спочатку слід українцям позбутися впливу «європейства». Дуже дивно і навіть смішно виглядає та стала течія намагання доказати (і перед ким?), що українці — це «європейці», захистники «європейського ладу» перед грізною навалою «азіятів» і «азійської східної орди», — оця чолобитня перед «великою європейською культурою» тут, яка так нагадує чолобитню перед «великою русскою культурою» там. Не зрозуміло навіть, що властиво те українське чи будь-яке «європейство» мало б значити, так як і не зрозуміла, що це властиво те вореже «азіятство». Кому помагають поклони українців перед «Європою», чи їх відраза проти «Азії»? Чому пов'язувати російську нетерпимість та великодержав'я з «азіятством», що є ніби проти «західноєвропейства»? Адже кожний знавець історії скаже, що основна засада кожної азійської чи євразійської орди була цілковита терпимість щодо кожної включеної народності й віровизнання (і в хорів, і в монголів спочатку), тоді, коли «західноєвропейство» завжди нівечило і гнобило майже кожну стрічну чужу цивілізацію, від інків чи й ірландців почавши, в'єтнамцями скінчивши (за деяким малим виїмком британського царства).

Отож чому звеличувати «європейство», коли досі ще жадна західня європейська держава не виявила приязні ні підтримки для України, — ані жадна церковна установа? А хіба дійсний гніт самого українства як такого Росією не почався аж від царя Петра I, коли то європейські впливи, — німецькі дворяни та європейське поняття імперіялізму й колоніялізму вперше прийшли в Московщину? Багато дечого з європейського устрою є корисним. Але нічого не заслуговує того вже запобігання й чолобитні, що вражає. Українцям

годі таки на європейську підтримку покладатися. Большевицький устрій сам знайшов рівнобіжний відгук не деінде, як в Європі, — в нацистській Німеччині. Не значить це, що українці повинні б звернутися проти західного світу. Але й не слід їм чекати й сподіватися піддержки від «західного імперіялізму», як то писав Донцов, адже такий, хоч трохи первісніший, західний імперіялізм саме тепер повіває на них з європейської Росії.

Подруге ж, щоб уникнути тієї підлеглости європейству, слід далеко більше утотожнювати українство з культурою і спадщиною київської Русі, а добре було б повернутися і до таких предківських культур і держав на українській землі як скити, сармати і т. д. — а теж і до прастаринних трипільців. До певної міри це вже робимо, але все ж таки вражає, що більше утотожнюється українство з козащиною. Чому так? До великої міри — це заслуга Шевченка: його ж поставлено як найвидатнішого українця, а він же писав майже виключно про козачину, і то майже виключно про недержавнотворчі здвиги в ній (гайдамаччину; проте не так про Хмельницького самого, а вже зовсім, здається, не про київську Русь).

І ще тривожніше вражає шкідливий вплив, здається, таки європейства, що жаден з видатніших письменників, як ось Іван Франко чи навіть Леся Українка, не черпали з древньої історії й суспільности Русі для їх важливіших, розроблених, навіть історичних творів. Чому інколи проблісне явна ворожість в заявах і статтях того чи того проти скитської спадщини, бо вона «кочовнича і азійська»?

А велику і багату цивілізацію та державу Русі відсовується на другорядне місце, хоч це вона дала спадщину і литовській державі і самій Московщині, де її досі дуже поважають. Натомість наголошується спадщину козащини, хоча ті часи України, не дивлячись на світлі хвилини і напрямки, меркнуть назавжди супроти давнього Києва й Русі. І цікаво, що європейщення, несене тоді через Польщу, ніколи не дало Україні тої рушійности і сили, що дало воно полякам з їхньою римською, католицькою, західною спадщиною. В суті речі, відвернувшись від Русі, українці опинилися на другоряднім духовім місці супроти Європи, і супроти самої ж Московщини. Українець немов би душевно роздертий в собі: зачарований польським європейством, він дав москалеві поступенно розкрадати свою дійсну київсько-руську спадщину, і наприкінці розгублено й безсило стоїть, змагаючися за «європейство», що його проте ніяк якось не годен дотатньо вловити, й рівночасно завжди тяготиючи до співучасті в будові величі давньої Русі, подвижником якої є тепер москаль.

Звідки ж зачерпнути повноцінної гордості народної як не від Руси, радше ніж від козаччини? Це ж царська українська спадщина, — київський каган уважався рівним з візантійським царем. Чи ж наголошувати Русь значить зливатися з росіянами? Мабудь, колись так могло бути, але вже не тепер, коли відрубність між українцями й росіянами є признана бодай на словах. Але якщо коли вдасться створити українську самостійну державу, то вірю, що створиться її тільки при допомозі спадщини київської Руси, а ніколи козаччини, гетьманщини чи гайдамаччини. Личило б дослідями протиставити київську Русь і Європі, і Московщині. Личило б і краще дослідити впливи та споріднення між українцями та їх степовими сусідами, — половцями, печенігами, торками, — політику Чернігова (осоюзнення з ними), щоб розбити страхопуд «хижого азіята» і промостити дорогу до співпраці з середньоазійцями. (Припускаємо, що майбутній український державотворчий рух мусів би старатися відірвати і середню Азію і цілу південну азійську смугу від Росії, щоб забезпечити себе і це важливе крило.)

При відвороті від «європейства» не слід журитися, що ось росіяни самі деякі буцім називають себе «азіятами» чи то «скитами», чи то чим. Росія є проти Європи, бо Росія є завжди позаду, завжди хотіла європейських машин для себе. А так, як вона проповідувала в Європі панславїзм, так вона проповідувала панмонголізм в Азії, і як натягає на себе спадщину київської української Руси, так натягає на себе спадщину монгольського Джингіс-хана.

Глядячи назагал, видається, що українці під деяким політичним оглядом живуть двадцять років тому. Обстоюючи завжди кожний закрут «західного імперіялізму» в його азійських війнах, рух український з тим великодержав'ям і впаде, бо погана з того слава, — а рівночасно ніяким чином не послабить ССРСР. Він тільки сам може потерпіти, бо тим він тратить усякі можливості зв'язку з рухами американської молоді і попертя від них, і замість ставати в союз з іншими визвольними рухами світу, він хоч-не-хоч стає проти них. Якби він дійсно мав належне признання правлячих кіл «західного імперіялізму», то може якийсь такий підхід виплатився б, але уласкавленням не уласкавиться. То чому вмовляти себе, що такі країни як Червоний Китай та Північний В'єтнам є само собою також ворогами українців тільки тому, що вони «комуністи», а Ізраїль, це союзник тільки тому, що противну сторону підтримує ССРСР? Мабуть, українці, що прибули з чужих країн до Америки чи й залишилися в інших країнах світу, не були в стані виробити самостійне становище, але вважаю, що добре було б і в такій уста-

нові як Пласт защеплювати поняття, що українці — своєрідний на- рід, який створив і піддержував передусім київську й новгород- ську цивілізацію Руси, міську і торговельну, відмінну від європей- ської і московської. Тільки так, здається, можна буде перемогти те українське почуття меншевартости, — або як другорядного європейця або як загубленого москаля. Треба усвідомити, що майбутнє укра- їнського народу полягатиме на його здібності розростатися і увійти як окремий творчий складник на просторах глибинної і далекосхід- ньої Азії — своїми власними силами. У тій же простірній смuzі між корінною Росією і північним Сибіром та корінним Китаєм, українці з належним трудом могли б вибороти своє належне місце.

Дискусійний форум

Осип Е. Бойчук

НЕБЕЗПЕКА ВІД УСПІХУ?

Відомий польський публіцист Ю. Мєрошевський, застановля- ючися над т. зв. «дикими страйками» в Англії («Культура» ч. 12/279, ст. 74-75), висловлює ряд думок, які — шляхом аналогії — мають теж відношення до Пласту. Він пише:

«Уявім собі державу, в якій переміг соціалізм. Більшість гро- мадян голосує за соціалістичною партією, й у висліді соціалістичні послї творять подавляючу більшість у парламєнті. Очевидно, що в таких умовах державне правління складається виключно із соціалі- стів. Переконані соціалісти віддихають повними грудьми, вдоволені, що, по довгих роках боротьби вони запевнили перемогу своїй іде- ології».

На думку автора, у справах суспільного устрою ніщо не є небезпечніше, як перемога. Нас переслідує дивне історичне право, яке можна так окреслити: гробом кожної ідеї є інституція. Перемога є рівнозначна з переміною кожної ідеї в інституцію. Історичний досвід учить, що з ходом часу інституція перетворює в карикатуру

ту ідею, в ім'я якої покликано її до життя. В крайніх випадках інституція стає протилежністю і запереченням ідеї, що вона мала її переможно здійснити.

У згаданій на початку соціалістичній державі існувала б реальна небезпека, що робітничі професійні спілки, які постали для оборони прав робітничої кляси, перемінилися б з часом у могутній державний апарат. Цей апарат репрезентував би інтереси не робітничої кляси, а інтереси соціалістичної держави.

**

Яке відношення мають наведені думки до Пласту? Зовсім просто: в початках свого існування Пласт мусів добувати собі право громадянства, як корисна виховна система. Це йшло поволі і поступово, але мало свій додатний вплив на поставу пластунів і на якість пластової виховної роботи: потреба виправдати Пласт перед громадянством заставляла пластунів особливо пильно дбати про добре ім'я Пласту і берегти те ім'я власною зразково-пластовою поведінкою, згідно з вимогами пластового закону. Зчасом це вдалося. Громадянство переконалося, що на пластунів «можна полягати» і набрало довір'я до Пласту, його проводу і членів. При кінці, перед заборону Пласту польською владою в 1930 році, Пласт став загально визнаний як найкраща наша виховна система.

На цій основі Пласт, відроджений у 1945 р., зустрівся з додатною оцінкою громадянства. Скавтський характер пластової організації і загальне визнання скавтіngu на Заході додало ще більше престижу Пластові. І саме це загальне визнання, ця перемога над давнішим спротивом громадянства погано відбилися на пластовій організації. Належати до Пласту — стало бути «модним», і це частинно притягнуло в пластові ряди елементи, які в минулому мали дуже слабе відношення до пластової ідеології, а то й взагалі не мали такого відношення. Пласт заповнився членством, яке не само горнулося у пластові лави, але було після не до Пласту батьками. Пластовий провід, без власного труду наділений довір'ям громадянства, не був приневолений у щоденній зустрічі з дійсністю виправдувати те довір'я. У висліді рівень пластової виховної праці значно обнизився в порівнянні з 1920-ми роками.

У нових країнах поселення Пласт став в очах батьків успішним засобом збереження їхніх дітей при українстві. Батьки не щадять матеріяльних засобів, ні не перестають натискати на своїх дітей, щоб вони належали до Пласту, — все те з наміром і в змаганні перекинути відповідальність за українське обличчя молодого покоління зі себе на Пласт.

Незвичайно висока оцінка Пласту, як організації, та діяльності пластових проводів, що її ми мали нагоду почути в часі Пластового Конгресу Другого і 5-го Збору КУПО у вересні 1970 р. в Торонті з уст найвищих наших духовних і світських достойників, — була у великій мірі клопітливою для тих пластових провідників (головно тих, хвалених), які бачать усі недоліки й недомагання та труднощі у пластовій виховній роботі. Для тих, що цього не бачать, похвали, висловлені в суперлятивах, є небезпечним наркотиком, що заспокоює сумління, мовляв, — «усе у Пласті гаразд».

Пластові проводи, позбавлені кінечности змагатися за «право до життя» в Громаді, схильні перетворитися в «інституцію» існуючого суспільно-громадського ладу (по модерному «естаблішменту») коштом постійного змагання за вищий рівень і кращу якість пластової виховної роботи.

Мило звучить для «пластового вуха» висока оцінка пластових виховних засад з уст душпастирів, — навіть у часі проповідей, — та їхні заклики до молоді ступати пластовим шляхом до добра і краси. Але, мабуть, було б кориснішим, якщо б ми чули, замість похвал, критику незадовільного стану нашої організації, яка не дозволяла б нам «спочити на лаврах».

Небезпека від успіху? Мабуть, так.

СПИСОК ПОЖЕРТВ

на Центральні Пластові Фонди при ГПБ

● НА ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПЛАСТОВИЙ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД (ЦПВФ) ІМ. СІРОГО ЛЕВА:

Замість квітів на могилу сл. п. інж. Олександра Кригницького з Боффало склали: Ярослав і пл. сен. Мар'ян Борачки — \$20.00, Пластова Станиця — \$10.00, Гурток Пластприяту — \$10.00, пл. сен. Оксана і Олександр Вержницькі — \$10.00, Окружна Таборова Комісія "Новий Сокіл" — \$10.00, Мирослав Перейма — \$10.00.

Усі жертводавці з Боффало, США, разом — \$70.00

● НА ПЛАСТОВИЙ ВИПКЛІЛЬНИЙ ФОНД ІМ. ДРОТА:

пл. сен. Марга Ярош, Нью-Йорк — \$10.00, Пластова Станиця в Боффало, США, замість квітів на могилу сл. п. пл. сен. Романа Клоса з Лорейну, США — \$20.00, Осередок Праці УПСеньйорів в Денвері, США — \$18.00, Пластова Група в Кенгон, Огайо, США — \$25.00. Разом — \$73.00.

Дальші пожертви на ці Центральні Пластові Фонди при ГПБ можна пересилати із зазначенням, на який фонд призначена пожертва, на адресу Головної Пластової Вулави в Торонті:

PLAST-HPB, 362 Bathurst St., Toronto 2B, Ont., Canada

Редагує Олександр Луцький

СПАД ПЛАСТОВОГО ДОРОСТУ — ЗАГРОЗЛИВЕ ЯВИЩЕ!

Читаючи різні пластові видання, статті провідних пластунів, рекомендації, ухвалені кінцевою сесією Пластового Конгресу Другого і 5-им Збором Конференції Українських Пластових Організацій — КУПО та звіти поодиноких Крайових Пластових Старшин з нагоди їхніх Крайових З'їздів, бачимо, що майже всі здорово думаючі пластові провідники недвозначно стверджують, що Пластова Організація не є самоціллю для себе. Пласт — це одна складова частина всієї української спільноти — в тому спільному великому процесі розбудови українського життя в поселенні під оглядом завершення національної, релігійної, політичної, культурної та господарчої зрілості, — Пласт має виконувати одне із спільних завдань, а саме виховувати молодь при допомозі пластових метод на повновартісних, зрілих та активних громадян української загальної спільноти.

Коли воно так, а інакше й не може бути, то річ зрозуміла, що всі успіхи чи неуспіхи, позитивні чи загрозливі явища стають самозрозуміло предметом заінтересування не лише пластових виховників чи гурта пластових провідників, але й ширшої спільноти, якій майбутнє української державницької ідеї дороге, а в першу чергу є вони щиро близькі батькам нашої молоді. Виховання ж бо дітей і молоді — це в першу чергу природний обов'язок і право їхніх батьків, а всі інші чинники, як церква, школа, молодечі організації, — хоч яку велику роль відіграють у вихованні молоді і хоч не раз мають вони й домінуючий вплив, — всетаки є вони лише допоміжним чинником, який не виелімінує, ані не заступає засадничих природних і законних прерогатив батьків. Тому то й церква, і школа визнають цю роль батьків і з нею поважно рахуються. Це саме відноситься і до молодечих організацій, будь це Пласт, СУМ, ОДУМ, студентські чи інші організації молоді.

То ж і не дивота, що тим батькам, які думають глибше та на дальшу мету, а також прихильникам Пласту дуже дорогі всі успіхи Пластової Організації. Вони ж також і боліють будь-якими нездоровими чи загрозливими явищами в житті цієї організації. Це ж бо, що і як діється в Пластовій Організації, чи і який вплив має вона на їхніх дітей у тому віці, коли кристалізується щойно характер молодой людини, — має часто рішальний вплив на ціле дальше її життя, на устійнення її характеру, підходу до життєвих проблем, вироблення світогляду та завершення зрілості як дорослого повновартісного члена української спільноти.

В цій статті хочу обмежитися лише до звернення уваги на два загрозливі явища, які заобсервуємо в житті Пластової Організації упродовж останніх кількох літ, а які повинні б зрушити нас не лише до відважної застанови, але й до ясної і конкретної акції не тільки пластових провідників, але також і прихильників Пласту, батьків молоді та чільних громадських діячів.

Першим таким вражаючим загрозливим явищем є ствердження від кількох літ постійний спад наймолодшого доросту — новацтва до всіх молодечих організацій, а в тому й до Пласту. У звітах на щорічний 10-ий Крайовий Пластовий З'їзд у США і голова Крайової Пластової Старшини, і діловод організації і голова виховного сектора, і крайові коменданти стверджують, що кількість пластового новацтва на терені США постійно вже майже вісім років маліє. Не краща ситуація існує і на терені Канади. А коли взяти під увагу інші країни, як Німеччину, Аргентину, Австралію, — то там Пласт згуртовує пропорційно взагалі дуже мало молоді, а вже кількість наймолодшого новацтва є зовсім незадовільна. Найбільш загрозливим це явище є тим, що переважаюча кількість дітей і молоді не належить не тільки до Пласту, але й не є охоплена у належній кількості і в жадних інших молодечих організаціях.

Дехто з пластових провідників обмежується лише до ствердження самого факту спаду новацтва і малого припливу до нього, бо ж тяжко заперечувати ясну мову статистики членства. Дехто, не вглиблюючись в суть проблеми, чи то йдучи по лінії найменшого опору, дуже поверховно скидає вину за такий стан на батьків, але мало хто входить у глибшу аналіз цього стану, ані ніхто не ставить виразно справи, що Пластова Організація чи її провідники конкретно зробили з метою поліпшення ситуації чи що принайменше пропонують, що треба б зробити у цій справі їх наслідникам у провіді. Це справді дуже поверховне ставлення справи — що два роки на протязі останніх шести літ лише повторювати, що є зле,

що кількість пластового новацтва постійно спадає, а нічого в тому напрямі не робити. Безперечно, виховна праця з існуючим і охопленим членством Пласту займає увесь час виховних кадрів, але, з другого боку, не можна провідникам організації не думати наперед і не діяти конкретно над допливом доросту, бо інакше дальше існування організації в майбутньому буде під знаком запиту.

У мене немає найменшого сумніву, що несправедливо було б кидати обвинувачення за цей загрозливий стан чи то на самих лише батьків чи тільки на виховних і організаційних провідників даної організації. Причин щораз меншого допливу дітей до всіх молодечих організацій є куди більше, і вони є різного характеру, так у середині даних організацій, як і на зовні — в проблемах цілості української спільноти в діяспорі та зовнішнього оточення, серед якого живемо.

Все таки, отже, якщо хочемо втримати себе в діяспорі на поземі свідомого національного українства, якщо хочемо зберегти наші рідні церкви, школи, громадські та політичні організації і установи, якщо хочемо зберегти в майбутньому Пласт і інші молодечі організації, — то треба нам усім спільно, усій свідомій спільноті перейти із стадії говорення тільки, а приступити до негайної і конкретної акції на широку скалю за радикальний зріст і активну участь нашої дітвори і молоді в житті і дії наших церков, шкіл українознавства, молодечих організацій, за збільшення кількості дітей і молоді у Пласті.

Другим наявним загрозливим явищем в дії Пласту, що його хочу порушити в цій статті, є значна втрата пластового членства при переході з юнацтва до старшого пластуна у віці близько 18-го року життя. Статистика виказує, що великий відсоток юнацтва (це відноситься й до тих, що були добрими пластунами за часів свого юнацтва) перестає бути активним з віком 18 літ, коли пластуни виходять з рядів юнацтва. Деякі або взагалі не активізуються в старшо-пластунаві або згодом відпадають. Вправді деяка частина з таких членів по впливі кількох чи навіть кільканадцяти літ повертається назад до Пластової Організації, коли вони вже мають своїх власних дітей, але ця втрата в міжчасі від'ємно відбивається на тяглоті праці та втриманні її на поземі рівного віку даного періоду. Тоді й заходять різні проблеми т. зв. «прірви», «старих і молодих» та тим подібне. Бо ж коли бракує молодших людей для продовжування виховної молоді, то хтось мусить цю прірву заповнити, і силою обставин заповнюється вона людьми старшого віку, що з черги знову доводить до проблем «прірви» між

молодшою і старшою генерацією, і так воно тоді крутиться в зачарованому колі. Причини такого стану також є різні, і внутрі і на зовні, але мало хто з'ясовує їх відважно і шукає розв'язки. Виглядає, що у випадку втрати юнацтва більше є причин по внутрішній лінії, хоч є також багато об'єктивних причин зовнішнього порядку, над якими організація не має безпосередньої контролі. Але всякі причини вибуття членства із закінченням юнакування по внутрішній лінії треба таки ясно і відважно з'ясовувати собі та тактовно направляти, оскільки ми взагалі є здібні до об'єктивної аналізи і допускаємо право і можливість її самокритики і шукання дійсних причин такого невідрадного явища. А всім нам, і пластовим виховникам, і провідникам, і батькам пластової молоді повинно однаково залежати на тому, щоб ряди пластової молоді не меншали, а навпаки постійно збільшувалися.

Оці два невідрадли явища, на які сьогодні я хотів звернути особливу увагу, є дуже загрозливими для дальшої правильної дії, а то й існування наших молодечих організацій. І вони відносяться не лише до Пласту, але й усіх інших молодечих організацій. Тому й треба усій українській спільноті, а зокрема всім батькам української молоді приступити негайно до відповідної акції і протиакції, поки не буде запізно, поки не пропадемо в молоху всесвітньої денационалізації, поки не затратимо свого знамени української політичної еміграції.

Якими правильними і далеко йдучими вказівками, яким правильним із способів протиакції є гасла, кинені головою Головної Пластової Булави, пл. сен. Василем Палієнком: «Іду на вас! — На вас усіх — денационалізаціє, зневіро і байдужосте, свари та роздори — Пласт іде війною!»

І такою війною треба дійсно Пластові і його приятелям безпоощадно йти.

Олександр Луцький

З молодечої преси

Лариса М. Л. Онишкевич

«СТУДЕНТ» І СТУДЕНТИ

В цьому числі ми зупинимось над оглядом кількох чисел часопису з Канади, Союзу Українського Студентства Канади, — «СТУДЕНТА». Навіть для найбільшого скептика тематика статей журналу мусить бути певним виявом акції чи зацікавленень хоча малої частини членства даної організації. «Студент» для комунікації зі своїми членами вживає двох мов — української та англійської; тільки спеціальне число за січень 1971 р. ціле англійською та французькою мовами (мабуть для пропагандивних цілей, присвячене справі арештів В. Мороза і інших в Україні). В цьому числі крім нотатки і вірша (англійською мовою) про Крути є стаття французькою мовою на цю ж тему. І тут тема Крут природньо і легко зливається з іншими статтями на цих сторінках, під наголовками «інтелектуальний спротив» чи «хроніка опору».

Вачимо, що сучасній студентській генерації тема Крут є багато ближчою ніж їхнім попередникам, — 5 чи 10 років тому. Мороз, Чорновіл і Дзюба своєю сучасністю є конкретними і близькими тепер. Коли наше старше юнацтво два роки тому не дуже то було познайомлене з прізвиськом Чорновола, — сьогодні воно, як старші пластуни і студенти, вже правдоподібно й демонструвало у справі звільнення Валентина Мороза. Отже те, чого ніякі академії Крут не могли дати молодим слухачам — дас тільки сучасна можливість і потреба реальної та конкретної акції.

Коли загально світова преса насолоджується сензаційними і негативними проявами сучасної молоді, — поминається факт, що ті вияви далєбі не представляють і однієї п'ятої молоді. Коли наші студенти 5, 10 чи 15 років тому не разили нічних очей довжиною свого волосся чи стилем зачіски та в одягах і зачісках, подібних до тих, що в їхніх батьків, пишню являлися на баях інженерів чи лікарів, — було загальне одобрення, хоча б ця молодь більш нічого під суспільним оглядом не виявляла. А порівняти сучасну генерацію українських студентів: — як група, вона більш позитивно проявляється зі суспільної точки зору. Ось у Філадельфії група студентів готується їхати влітку до Югославії на працю при відбудові українських будівель, знищених рік тому землетрусом. Групи студентів у США створили комітет акції — і активно та дуже жертвовно працюють у справах підтримки акції Українського Католицького Патріярхату (серед чотирити-

сячної групи демонстрантів в цій справі, в квітні ц. р. у Філядельфії — половина — це були молоді).

З огляду на такі діла, які стоять за словами (чи й без них) для нас більш вірогідним звучать такі слова: “Перед нами серйозніша справа: боротьба для українського загалу, за збереження українства поза межами України і в Україні... Наш український народ переживає якраз у нашому поколінні важку й вирішальну боротьбу за самозбереження своєї ідентичности. Ми, студенти, поставили собі за мету стати авангардом цієї боротьби”. Редакційна стаття в “Студенті”, ч. 6, грудень, 1970). Редактор “Студента” підкреслює вагу патріотизму, традиції та головно української мови, для нашої молоді і старших. І ми читаємо, як в Лондоні (Канада) 50 студентів брало участь в демонстрації проти тих чинників університету, які вже 8 років не хочуть увести акредитованих викладів з україністики. Ми також всі знаємо про велику і жертвну діяльність малої групи українських студентів в Гарварді. Правда, ми також знаємо, що українські виклади на вищому рівні (“греджвейт”) в Пенсильванському університеті у великій українській Філядельфії загрожені головно через малу (2-6) кількість слухачів. В такому випадку хто винен — батьки чи діти? Обидві групи, очевидно...

Та тут хочемо зацитувати знову слова редактора “Студента” (Зиновія Зварича): “Наша молодь, так як і вся молодь, шукає за ідеалами, за правдою, для чого вона може працювати... Молодь вірить в ідеали! Молодь вірить в ідеї, для яких можна жити та для яких можна навіть багато жертвувати. Але молодь хоче бачити правду та довір'я до тих ідеалів. На жаль, наша молодь не була і ще сьогодні не є добре вихована в ідеалах українського національного та традиційного життя.

Вчать нашу молодь вірити в українство та українську політичну справу, себто змагання за самостійність України, але деякі наші організації під проводом нашого старшого покоління самі в своїх діях не дбають та не вірять в ті самі ідеї. Замість жертвної праці для ідеї українського народу, молодь бачить тільки амбіційну, персональну боротьбу на вузькій, дрібненькій базі. Це молодь бачить і це вона критикує! Спротив української молоді — це не бунт проти ідей, на яких було зорганізоване еміграційне українське життя. Молодь критикує старше покоління якраз за те, що це старше покоління саме відходить від ідеалів, які повинні бути дороговказом всіх українців. І старше покоління або не розуміє цієї критики або не хоче її чути”. (“Студент”, грудень, 1970).

Ось у статті “Я цікавий” (“Зозулька”-“Студент”, жовтень 1970) Борис Вудний описує, як це в одному канадському місті успішно поширився парафіяльний (православний) хор ОДУМ-у членами СУМК-у (Сплікки Української Молоді Канади) з другої православної парафії, і також навіть деякими католиками. Хор мав успіхи, молодь з цих різних парафій почала навіть одружуватись, “аж поки того всього не стало забагато деяким старшим членам обидвох парафій. Почалися інтриги, конспірації, обвинувачен-

ня...” І тут молодий студентський активіст обурюється: “Жалюгідним явищем є, що та молодь так апатично сприйняла цю ситуацію. Вона мусить бунтуватися; вона мусить домагатися своїх прав; вона мусить доказати тим, які відповідальні за справи, що вона не дозволить, щоб старші надуживали її і брали її як знаряддя для боротьби між групами, для заспокоєння фальшивих амбіцій, великоманії і грандіозного викарбування свого егоїстичного “я” в некористь тієї молоді і українського загалу”.

І способом зрозумілим і популярним в сьогоднішнім дні, автор пропонує: “Якщо треба демонструвати, хай молодь демонструє перед згаданими церквами; хай займає залі і бюра; і може таким способом доведуть тих людей, що їм ставили перешкоди, до здорового глузду...”

Хто знає — може колись наші студенти будуть протестувати і проти таких наших провідників, які вважають, що “партія понад все” і не завжди ставлять справу цілоти на перше місце, як теж проти тих студентів, які підпадають під вплив тих провідників.

Далі, крім справ, пов'язаних з Канадською Комісією у справах двомовності (широко відомих читачам в Канаді), на які наше студентство в Канаді зареагувало, — в часописі “Студент” знаходимо ще й такі прояви активності студентів: ЦЕСУС збирає українські книжки й журнали для українців у Південній Америці. Далі, Г. Іванко стурбований низьким економічним рівнем українців в Торонті (пересічна річна платня 4.392 дол.), що є ознакою низької рівнем освіти (більшість українців — мужчин є школеними ремісниками або нешколеними чорноробами). І тут автор (“Студент”, жовтень, 1970) пропонує, щоб студенти почали акцію давання лекцій гімназістам та пропаганду, щоб більше українців йшло на вищі студії.

Очевидно, не всі наші студенти в Канаді будуть перейматись справами, які порушусь їхня преса; не всі будуть давати свій вклад в цю акцію. Але ж коли була така генерація, що була 100%-во ідеальною? Тільки в сучасному ми бачимо радше більше негативних виявів в людей, а вже поглядом в минуле гльорифікуємо давнє. А кругом нас і біле, і чорне — не забудьмо дивитись і бачити це біле!

З ЖИТТЯ МОЛОДЕЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

МІЖНАРОДНИЙ СКАВТІНГ ПЕРЕД ЧЕРГОВИМ СВІТОВИМ ДЖЕМБОРІ

Тринадцяте світове скавтське Джемборі відбудеться цього року у віддалі близько 120 миль на північний-захід від Токіо, столиці Японії, на плоскогір'ї, званім Асагірі у півніжжя найвищої і славної в Японії гори Фуджіяма. Як відомо, гора Фуджіяма — це вигаслий вулкан з кратером проміром близько 2000 стіп, що його останній вибух зареєстровано в 1707 році. Гора ця віддавна уважається в Японії святою, і на протязі століть багато малярів старалося передати її красу і велич у мистецьких творах.

Перебуваючи в Японії в квітні цього року, автор цих рядків мав нагоду відвідати терен Джемборі та відновити деякі давніші зв'язки. Організаційний Комітет Джемборі почав діяти ще від 1967 року, коли то Міжнародний Скавтський Комітет офіційно прийняв запрошення "Вой Скаутс оф Ніппон" відбутися Джемборі 1971 року в Японії. Комітет очолює президент японських скавтів Таїзо Ішізака. Від довшого часу діє також діловий комітет під проводом Сабуро Матсуката, міжнароднього "комішенера" японського скавтіngu, який співпрацює тісно з федеральними і регіональними урядовими чинниками для забезпечення Джемборі потрібними приміщеннями, засобами комунікації, вирядом та постачанням.

На цьому ж терені відбулося в 1970 році 5-те японське крайове Джемборі, що дало можливість організаторам приготувати відповідні споруди, дороги, приміщення, постачання води та удосконалити систему зв'язку і комунікації. З уваги на свій гористий характер терен є зокрема придатний для прогулянок, з яких найбільше привабливі, а zarazом і вимагаючі витривалості, будуть на вершок гори Фуджіяма (3772 метрів понад поземом моря). У віддалі близько 5 км. лежить мальовниче озеро Танукі, яке буде служити для вправ і змагань учасників у різних видах водного спорту. Однак з уваги на температуру води в озері для купання призначено басейни у поблизькому молодечому центрі, який є власністю районової управи округи Шізуока.

Організаційний Комітет сподівається участі понад 20,000 скавтів із щонайменше 70 різних країн світу, в тому близько 8,000 скавтів Японії. Скількість учасників з різних країн не є обмеженою, однак з уваги на географічне положення Японії слід сподіватися чисельно великих груп з країн південносхідної Азії, Австралії, та Північної Америки. Європейські країни будуть заступлені порівняно малими делегаціями. Слід згадати, що після 10-го Світового Джемборі на Філіппінах в 1959 році — це щойно другий раз світове скавтське Джемборі відбувається в одній з країн Азії. В 1963 році Джемборі відбулося в Греції, а в 1967 році у США.

13-те світове скавтське Джемборі буде відкрите святочною ватрою в понеділок увечері 2-го серпня, а закінчиться у вівторок увечері 10-го серпня. Згідно з традицією ватру відкриття запалять символічним смолоскипом, переданим японським скавтам на закінчення 12-го Джемборі на терені США. Сподіваються, що сам імператор Японії візьме участь у окремому церемоніялі привітання багатотисячної молоді багатьох країн світу.

Джемборі відбуватиметься під гаслом "За зрозуміння", маючи за мету уможливити скавтській молоді світу через взаємопізнання причинитися до кращого зрозуміння своїх притаманностей. Перший раз в історії скавтіngu відбуватиметься "Світовий Скавтський Форум" як частина програми Джемборі. Учасниками його будуть скавти — юнаки, які мають бути обрані своїми асоціаціями за ключем — один з кожної країни. Метою "Світового Форуму" є дати нагоду молоді взяти активну участь у рішальних процесах світового скавтіngu, поглибити взаємне зрозуміння та уможливити

обмін думок про ролі і проблеми скавтських організацій у виховних процесах та у соціальному і культурному розвитку їхніх відносних національних спільнот.

Безпосередньо після закінчення Джемборі, себто в днях 12—17 серпня ц. р., відбудеться в Токіо 23-тя світова скавтська конференція, яка є найвищим законодавчим чинником світового скавтінгу. Предсідником конференції назначено Чарлса Гріна (з Англії), який є предсідником Світового Скавтського Комітету, а його заступниками Антоніо Делгадо (Філіппіни) і Сабуро Матсуката (Японія), обидва члени Світового Скавтського Комітету.

Конференція розглядатиме ряд питань дальшого розвитку світового скавтінгу та різні рекомендації, предложені Світовим Скавтським Бюром та його генеральним секретарем у справах пропонованих змін структури і завдань керівних органів світового скавтінгу. Відомо, що до таких питань належить можливість піднести членство Світового Комітету з 12 до 16 осіб, відбувати міжнародні конференції щотри роки замість щодва, рекомендації щодо змін у структурі самого Скавтського Бюра, обов'язків і прав його генерального секретаря та висоти річного бюджету поодиноких асоціацій. Варто пригадати, що тепер конференція нараховує 97 повноправних членів-країн, яких річне оподаткування становить \$30.00 від кожної тисячі членів даної асоціації. Сподіваються, що рішенням конференції дальші країни будуть прийняті в склад повноправних членів конференції. М. Світуха

ЗВ'ЯЗКОВІ І ВПОРЯДНИКИ!

Появилось нове видання
ГПБулави під назвою

ПОСІБНИК ЗВ'ЯЗКОВОГО

ЦІНА — \$6.00

Є це збірня праці 22-ох авторів — пластових провідників. 471 сторінок друку, багато ілюстрацій, ціна — \$6.00. — Зокрема звертаємо вашу увагу на такі розділи:

● Гурткова система — правильне ведення частин УПУО ● Зв'язкові вишколюють гурткових ● Плякування праці гуртка і куреня ● Пластові ігри — опис 160 різних ігор ● Мандрівництво — практичні поради ● Табірництво — практичні поради

“ПОСІБНИК ЗВ'ЯЗКОВОГО” можна **набути**

- в Канаді: у Пластовій кооперативі “ПЛАЙ”
PLY Ltd., 768 Queen St. W.,
Toronto 3, Ont.
- у США: у пластовій крамниці
“МОЛОДЕ ЖИТТЯ”
Melode Zyttia, 304 E., — 9 St.,
New York, N. Y. 10003
- Замовлення з інших країн треба спрямовувати до Адміністрації
“Юнака”:
“Yunak” — Magazine,
2199 Bloor St. W.,
Toronto 9, Ont.
- Повищі ціни важні при закупі у крамниці. При позамісцевих замовленнях треба долучити по 75 центів за примірник на поштову пересилку.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ПЛАСТУ В АВСТРАЛІЇ

Селективність у Пласті, як підстава уладу провідників УСП

В останніх часах можна зауважити великий чисельний занепад активних членів у Пласті. Це особливо відноситься до уладу старших пластунів і пластунок. Цей улад завжди вважався за джерело провідників і всієї виховної сили нашої організації. На жаль, коли поглянемо на пластові станиці, де членство УСП доходить до сотні, однак проводу станиці нема з кого склеїти, де дуже тяжко обсадити літні табори булавами і де є катастрофальний брак виховників, — то виявляється невідклична потреба ще раз серйозно розглянути програми УСП, а може навіть цілості Пласту щодо цього уладу.

Ціллю кожної молодечої організації є зберегти молодь при українській спільноті, щоб вона, пройшовши всі виховні етапи цієї організації, могла далі давати свій активний і діловий (відповідно до своїх талантів) вклад праці в українську громаду. На жаль, не тільки у Пласті, але й у всіх наших молодечих організаціях бачимо великий відплив старшої молоді; на яку ми всі поклали великі надії як на майбутніх провідників.

Улади УПН і УПЮ у Пласті можна уважати підготовчими, виховними. Коли пластун доходить до ві-

ку УСП, він повинен вже мати досить добре сформований світогляд, відбувши приблизно десять років пластування в молодших уладах. Він тепер повинен бути готовий дати свій вклад в організацію. Це щораз менше бачимо в теперішнім УСП. Більшість старшого пластуства стає "мертвими" членами, які, не то що не дають зі себе нічого продуктивного для організації у виховній чи адміністративній діяльності, але в багатьох випадках дають поганій приклад для молодших уладів.

Загальна настанова серед УСП є "що дає мені Пласт у формі розваги?" Дуже мало людей від вісімнадцяти літ вгору розуміє, що вони є співвласниками Пласту і можуть з нього винести стільки, скільки вони приготовані у нього викласти. У старшого пластуства мусить бути виховане почуття відповідальності за Пласт і його добробут.

Дуже часто чуємо популярний вислів "метою Пласту є організувати українську молодь". Це є досить вільне поняття. Що є українська молодь? При теперішній ситуації у Пласті було б більше правильним сказати — "молодь українського походження". У нас тепер водиться так, що ми старасмося задержати

цілою масою всіх, хто лише є зареєстрований до Пласту, — без огляду на те, чи ці члени надаються до нашої організації чи ні. Це, на жаль, не дає нам доброї підстави для задержання дисципліни, ані почуття гордості приналежності до організації серед членства. Які ж шанси ми маємо тут на еміграції задержатися як окрема етнічна група? Підходить питання — хто має дані бути повновартісним членом Пласту і хто справді розуміє мету нашого змагання задержання цієї національної гідності.

Отже виникає питання селективності в Пласті, а це особливо відноситься до УСП. Дрот писав: "не лякайтесь заміту елітарності і не переганяйтеся кількістю членів з іншими організаціями, а дбайте, щоб ставали ними тільки ті, що гідні ними зватися. Наше завдання підготувати кадри енергійних, характерних, розумних, ділових і відповідальних українців". — Дрот уявляв собі Пласт, як молодечу організацію лише для вибраних людей, завжди свідомих своїх завдань щодо нашої організації і української спільноти. Він каже нам ясно, що Пласт є для всіх тих, які хочуть працювати, але селективність повинна бути нашим моттом. Наше членство повинно дійти до рівня, а не рівень мав би бути достосований до членства.

Коли поглянемо на стан пластових станиць під сучасну пору, то побачимо, що новацтво, де Пласт зачинається для нашої дитини, є найменше численним укладом. Для здорового зросту організації цей уклад повинен бути найбільше численним. Причиною того є не те, що нема до-

сить української дітвори. Натомість кількість молоді зростає кожного року, але жадна пл. станиця не робить ніяких кроків задля здобування нових членів, бо просто не має досить виховників, які могли б провадити дітвору. Існує ситуація, де "латається діри", щоб лише задержати це новацтво, яке тепер маємо.

УПЮ є трохи більше численний уклад. Тут маємо в більшості підростків з УПН, але ситуація є подібна, як в УПН, де існує боротьба за те, щоб зберегти те, що маємо.

Кожна пл. станиця є дуже багата на старше пластунство. Кількість старших пластунів перевищує членство УПН і УПЮ. На жаль, це є лише числа, бо членство УСП не представляє великої вартості для Пласту. Пересічно маємо одного старшого пластуна чи пластунку в відношені до двох (2.22) членів з молодших укладів. Це є величезна пропорція, коли подумаємо, що кожен член може провадити і виховувати гурток п'яти до десяти членів молодшого укладу. Коли поглянемо на станичні збірки чи літні табори, то побачимо, що старшого пластунства завжди є найменше. Це є уклад, який повинен давати нам всіх виховників, гніздових, зв'язкових і більшість до провідів станиць.

Легко подавати статистику (Вісник КПС ч. 10/70, стор. 3. "8-ий загальний З'їзд УСП"), де виказується, що старше пластунство, мовляв, "стоїть на чолі", займаючи всякі виховні і інші пости. Факт є, що всі кошові в Австралії є старші пластуни і пластунки. Але скільки з них справді самостійних, що не потребують когось, щоб замість них писав

листи, формував програми впорядницьких сходин, проводив вишкіл впорядників в коші і навіть помагав укладати кошований звіт? Навіть якщо старший пластун є впорядником, то дуже рідко бачимо його гуртки чи рої в такій стані, в якому вони повинні бути. В більшості впорядники приходять на сходини неприготовані або часто взагалі пропускають сходини. У висліді в такій частині еитворюється деморалізація, брак зацікавлення у Пласті, а почуття дисципліни й обов'язковости є знецінені, ще заки даний юнак чи юначка вступить до УСП. Яка ж тоді є перспектива для нового членства УСП?

Не всі люди надаються бути виховниками, і є багато адміністративних чи технічних функцій, які можуть бути виконувані старшими пластунами. В цю рубрику входить підготовка літніх таборів, робота на пластовій площі, провадження кооперативи чи допомога станиці в канцелярійних справах. Все це тепер є виконуване членами станичного проводу або пленами Пластприяту, а старше пластуство стоїть не продуктивно поза цим усім, звичайно, "через брак часу з огляду на студії або обов'язки в інших організаціях". Цікаво зауважити, що на кожній товариській зустрічі чи "барбек'ю" маємо майже стовідсоткову присутність старшого пластуства.

Треба ствердити, що найважливішою діяльністю старшого пластуства мусить бути виховна праця. Це є ціль і підстава нашої організації, і якщо ми цієї сторінки не наладнаємо і не забезпечимо, щоб кожний новак (-ачка) і юнак (-ачка) відбу-

вали регулярно свої сходини і робили поступ у своїх пластових ступенях, то Пласт не може оправдати свого дальшого існування. Які можуть бути вигляди Пласту на майбутніх п'ять чи десять років? Це є дуже короткий час в історії організації, але щось мусить бути зроблено в найкоротшому часі.

Коли пластун переходить до УСП (здобувши третю юнацьку пробу), перед ним мусить бути поставлено кілька альтернатив, де він може вказати свою діяльність. Це може бути виховна праця в молодших уладах або ціла серія інших адміністративних обов'язків. Коли пластун не може знайти собі поля дії, де він зміг би совісно виконувати обов'язки, які він на себе взяв, він мусить бути усунений з Пласту. Легко сказати, що ми не сміємо відкидати української молоді, але Пласт не є клубом ані чисто розваговою організацією. Людина, яка закінчила вісімнадцять років життя, повинна розуміти, яким способом вона може стати корисним членом організації. Якщо вона цього зрозуміння не має і за нею треба цілий час слідувати, то Пласт нічого не стратить, якщо такий член буде усунений. Ми не можемо дозволити собі мати паперових членів. Кожен пластун мусить мати якусь ціль приналежності до Пласту, і не є досить зосереджувати свою діяльність на плаченні членських вкладок і на участі у станичних імпрезах.

Тут приходиться питання якості членства. Щоб старший пластун став продуктивним виховником, він мусить мати певний інтелектуальний рівень і пластовий досвід. Тяжко ви-

магати від людини з рівнем першої проби УПЮ, щоб вона підготовляла гуртки до другої чи третьої проби. Не диво, що більшість нашого юнацтва залишається на рівні першої і другої проби, як впорядники самі не здобули цих проб. Тому однією з вимог прийняття до УСП мусить бути здобуття III-ої проби УПЮ. Фактом є, що багато юнацтва або старшого пластуна не в силі здобути цю третю пробу УПЮ. Це дуже прикрий стан, але вимоги III-ої проби УПЮ були останнього часу так знижені Крайовою Пластовою Старшиною, що якщо хтось не здобуде її, то він попросту або не має доброї волі, або не є на рівні стати старшим пластуном. В обох випадках він повинен скінчити свою пластову "карьеру", коли скінчить вісімнадцять років життя.

Знання української мови в письмі і слові є також важливим чинником кваліфікації старшого пластуна. Не

можемо мати у Пласті неграмотних виховників або провідників, якщо Пласт має зберегти чисто український характер. Треба також пам'ятати, що сьогоднішнє старше пластуство за кілька років буде виповняти ряди станичних або членів КПС.

**

Пласт мусить змагати до того, щоб УСП завжди був уладом наших провідників у всіх ділянках. Тому треба дуже уважати, хто і на яких умовах може залишитися на ціле своє життя у Пласті. Нам не треба кількості членів, але якості. Селективність мусить бути прийнята як підстава життя. Це відноситься не лише до Пласту, але до кожної української молодечої організації, якщо наша еміграція має задержати свою ідентичність. Не забуваймо слів Дрота: "майбутність Пласту не є у пластовій молоді, тільки у пластунах-виховниках — самоуках".

**

ГОЛОВНИЙ ПЛАСТОВИЙ АРХІВ

Часто нарікаємо на нашу "лиху долю", на погані політичні умови, на ворогів, які нищать пам'ятки нашого минулого. Рівночасно забуваємо, що наше СЬОГОДНІ дуже скоро стає МИНУЛИМ, і ми самі зовсім не дбаємо або дбаємо дуже мало про забезпечення слідів нашої власної діяльності. Що більше, деякі з-поміж нас із призи́рством ставляться до "папірців" і явно виступають проти "бюрократії". Коли ж їм самим доведеться ладити якийсь огляд про минулий час, — нарікають на брак матеріялів.

Велика і поважна організація, якою є Пласт, повинна мати до-

бре упорядкований архів. Вона його не має. Головний Пластовий Архів, що міститься в одній із кімнат пластового дому в Дітроїті, є найкращим доказом нашого незадовільного ставлення до нашого власного минулого. Його заснувала Головна Пластова Старшина в Мюнхені на передодні свого переселення до США. Львину частину праці при його складанні виконав пл. сен. Антін Шутка. Згрубша упорядковані архівні матеріяли перевезено до Дітроїту і складено на горіщі пластового дому, де їм грозило скорє знищення з уваги на дуже високу температуру в часі літніх місяців. Не-

забаром перенесено їх до кімнати, яку займала в той час Головна Пластова Рада (потім ГПБулава), і від того часу доводилося постійно зводити бої з кожночасною станичною старшиною, яка вимагала звільнення кімнати для вжитку Пластової Станиці. В 1966 р. списано всі наявні матеріали, однак зладження каталогу все ще жде своєї черги.

Головний Пластовий Архів містить у собі багато дуже цінних матеріалів з історії Пласту від 1945 р. Без них неможливо було б написати історію відновленого Пласту. Але щойно каталог цих матеріалів виявить усі їхні браки і недостачі. Це відноситься головно до ділянки пластових видань, — періодичних і неперіодичних. Виявляється, що всі заклики пластового проводу, щоб пластові видавці надсилали до Головного Пластового Архіву по 2 примірники своїх видань, були безуспішні. Занедбання цього обов'язку пластовими видавцями мститься в першу чергу на них самих, бо їхні ви-

дання дуже часто пропадають і забуваються, не залишаючи ні сліду їхньої праці. Але і весь Пласт поносить втрату, бо архівні матеріали не віддзеркалюють повністю його видавничої діяльності.

Часто це неправильне розуміння скромности з боку пластових провідників погано відбивається на громадженні пластових архівних матеріалів. Саме через цю скромність ми не масмо, наприклад, ні однієї світлини головного пластового проводу від 1945 року аж по сьогоднішній день.

Доводиться з цього місця черговий раз звернутися до всіх, хто має діло з матеріалами про минулу діяльність Пласту, щоб такі матеріали не тільки зберіг, але щоб і надіслав їх до Головного Пластового Архіву. Каталог ГПАрхіву буде введено в зладжений і виданий. В ньому появиться заклик до всіх: доповнити по змозі існуючі браки. Будьте готові відгукнутися на цей заклик! **Осип Е. Бойчук**

З НОВИХ ВИДАНЬ

КОНТРАСТИ

“КОНТРАСТИ”, Збірка молодечої творчости. Зредагувала Лариса М. Л. Залеська-Онишкевич. Ч. 1. Бібліотеки “ЮНАКА”, Нью-Йорк — Принстон — Торонто, 1970.

Немає сумніву, що без моральної підтримки вирозумілих одиниць — справи нашої еміграційної молоді виглядали б куди критичніше, ніж вони вже виглядають. Саме почуття осамітнености талановитої молоді, що старається дотримувати кроку в інтелектуальних змаганнях зі своїми колегами, які виростають

серед свого народу й живуть його проблемами та не знають розколення душі, коли йдеться про приналежність до якогось національного чи культурного доквілля, — є причиною, чому серед нашої численної еміграційної молоді така маленька жменька тих, що відчують потребу себе духово виявити й які ста-

нуть потенційними продовжувачами наших культурних змагань.

Застановитися над справжніми, психологічно й соціально зумовленими причинами відчуження нашої молоді і активно діяти проти факторів, що відривають її від рідної культури — це не від сьогодні завдання наших психологів, педагогів, виховників та душпастирів, що повинні б тверезо, без рожевих окулярів і самообману оцінити ситуацію і не дурити себе та громаду, а шукати способів зарадити лихові. Бо хоч молодіжні організації завдають собі багато труда, щоб бути атрактивними для еміграційної молоді, доводиться постійно стверджувати, що ефект їхніх зусиль (головно керівників цих організацій, виховників середнього і старшого покоління) порівняльно мізерний, коли взяти під увагу відсоток молоді, що включається в активне громадське життя, яка має якесь почуття обов'язку і відповідальності супроти своєї громади.

Мимоволі насувається цей громадський аспект виховної проблеми, навіть коли брати в руки збірки молодечої творчості, що її видала Головна Пластова Булава. Редакторці, якій українська громада завдячує цю першу збірку творчості молодих (попри поезії тут заступлена проза, музика і графіка), належить наше глибоке признання не тільки за її зусилля, але в першу чергу за її щирю моральну підтримку, що її вона дала жменці нашої молоді, яка відважилася на перші неспілі кроки на літературній та мистецькій нивах.

Лариса Залеська-Онишкевич, що

сама вийшла з Пласту і належить до цієї генерації, для якої суспільна та виховна праця самозрозумілий імператив, сама з фаху літературознавець. Її вклад в цю збірку найкраще схарактеризував нам добре відомий знавець сучасної української літератури, Юрій Лавріненко, коли він у своїй вступній статті до збірки "Коли юнак убиває вовка" пише: "Упорядниця альманаху "Контрасти" мусіла виявити відвагу, фаховість і любовну делікатність, доконечні у підході до містерії народження творчого таланту...".

У збірці "Контрасти" взяли участь 17 юначок і 8 юнаків, переважно років народження 1948-52, з того 16 з Америки й Канади, 4 з Європи, 2 з Австралії. Велику роль в збудженні літературних та мистецьких зацікавлень відіграли тут пластові табори, особливо, коли йдеться про дівчат "Стежки культури", що постали з ініціативи пластунок сеньйорок "Перші Стежі" та здобули собі велике признання серед української громади Америки й Канади. Цей пластовий курінь свідомих і громадських активних діячок сфінансував також збірку.

Дуже цінні для читача біографічні нотатки про молодих авторів. Вони дають можливість прослідити, в якому оточенні на чужині найкраще може розвиватися талановита українська молодь, що має вплив на опанування мови, формування світогляду, вироблення смаку. Збірка справді контрастна, бо як ствердив Юрій Лавріненко, — в ній "з одного боку чисто дитячий лепет про літературу, в якому ще нема мови, з другого боку — твори початківців,

які в міжначі встигли вирости зі сторінок "Юнака" на сторінки "Сучасности" і навіть опублікувати перші збірки своїх поезій".

Ми знаходимо твори дуже нерівні своїм інтелектуальним та мистецьким рівнем авторів. Ця нерівність відноситься як до володіння мовою та її лексикою, так і до оригінального сприймання явищ суспільного чи естетичного характеру та їх оформлення.

Коли "європейці" (Р. Вабовал, К. Горбач, Л. Госейко) оперують певно і вміло технікою асоціативності (цією найхарактернішою рисою модерної поезії), то з винятком двох (Велигорська Х., Ткач В.) "американські" автори не виходять поза рівень гімназійних спроб власного вислову чи парафраз читанкових українських поетів. Так само проза рухається в рамках більш чи менш гумористичного звіту таборових переживань чи інших пригод, а чи шкільних композицій морального характеру.

Два талановиті автори збірки закінчили "нормальну українську гімназію" (як на еміграційні умовини), а саме — Малу Римську Семінарію, де старші учні навіть мали свій літературний журнальчик, що захоплював їх до писання, де була постійна опіка учителів - українців. Це — Роман Вабовал та Любомир Госейко. Американські молоді автори — всі абсолюенти шкіл українознавства (звичайно, тільки суботне навчання). Правда, у них куди кращі можливості провести літній час серед своєї молоді, де як в "Стежках культури" — особливо дбають про збудження літературних та ми-

стецьких зацікавлень, де відомі письменники, мистці та музики старшої генерації збагачують програму своїми виступами.

На нашу думку, дуже важливо для української молоді людини на еміграції, яка хоче себе творчо виявити, щоб вона свідомо відкрила духову спорідненість із українським світом, як він представляється у всіх жанрах українського письменства (народня творчість тут займає особливе місце). Це досягнути однак дуже важко, бо потрібна змалечку дуже інтенсивна лектура й поступове проширення в український культурний світ. Батьки, що наполегливо працюють над своїми дітьми, досягають це тільки коштом ізоляції своєї української дитини від чужого довкілля, яка знову дуже болюча і може відбитися на розвитку молоді людини. Вона чується серед шкільних товаришів "інакшою", товариші у своїй нетолерантності й жорстокості не приймають її в свій гурт. Цю ізоляцію витримують тільки дуже сильні й обдаровані одиниці, що мають відвагу протиставитися гуртові. Але тільки це дає загоду, що молода людина буде справді закорінена у своїй та в чужій культурі довкілля.

Коли ця молода людина пройде стадій дозрівання, вона збагне, що її гнітюча "самітність" стала для неї джерелом творчих та духових шукань, що вона внутрішньо куди багатша від тих, що не хотіли чи не могли її розуміти. І ці чужі молоді люди піchnуть однієї днини шукати її товариства, яке стане для них цікавим і збагачуючим. Важливо, щоб наша молодь прийшла до переконан-

ня, що тільки освоєння культурних надбань свого народу відкриє їм очі для багатств також чужої культури, що знову відіб'ється на її духовім рівні, на спроможності сприймати різні явища життя.

Для наших молодих поетів, що вирости в чужому довіллі, дуже важливо — чи в їхній творчості читач відкриє якийсь зв'язок із українською духовістю, а чи його українська творчість набере космополітичного характеру і тільки мова буде виявляти її українськість. Як про це думають сьогодні в Україні люди, що знають і перекладають світову літературу, хай засвідчать рядки з одного листа, що їх авторка цієї статті дістала від літературознавця з Києва, що мав нагоду познайомитися із поезіями Катерини Горбач та Віри Вовк (в "Сучасності" за січень 1971.).

"Для нас дуже радісна подія — відкриття нового поета, а тим більше в цьому випадку! Вірші гарні, талановиті. На жаль, на нашому ґрунті така поезія (в нас її називають асоціативною) не прижилася, вірніше її не приживають, вважають, що формально вона за складна для масового читача, яким у нас люблять орудувати, коли бачать перед собою щось нове і незвичне. Між іншим, Катрусині вірші мають одну рису, дуже рідкісну в такій

поезії. Нам здається, що модерна європейська поезія втратила національне обличчя, стала космополітичною; між сучасними поетами, скажімо, Німеччини, Англії, Скандинавії, більш спільного, аніж у кожного з них свого, специфічного. Якби взяти й перекласти їх однією мовою, то майже неможливо було б визначити, до якого народу якийсь поет належить. У Катрусиних віршах, хоч вона й виростила в німецькій атмосфері, дуже багато образів і психічних компонентів суто українських — на відміну від Віри Вовк, у якій навіть у тих небагатьох віршах, де антураж український, дуже усе-таки космополітичний".

Під кінець хочемо висловити надію, що "Контрасти" стануть гарним початком для праці молодих талантів, яких зусилля українська громада розуміє, як знайдення стежки до своєї культури тих, що не загубилися в ситому довіллі чи в лябіринтах модерного гіппісівського нігілізму. Хто не байдужий до долі нашої молоді, зуміє відчути, що "Контрасти" є виявом подвійного зусилля: упорядниці, що не щадила часу й енергії для підтримки молодих творчих сил та самих авторів, яких слід привітати за їх відвагу та працю над собою. Анна-Галія Горбач (Подано в скороченню, за "Українським Словом")

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

НА ПОШАНУ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА КИР ЙОСИФА

У наших емігрантських умовах немає кращого способу висловити пошану заслуженій людині, як видати наукову публікацію на її честь. Тому добре сталося, що українські інтелектуали саме "Науковими Записками" пошанували Блаженнішого Верховного Архiepіскопа і кардинала Кир Йосифа Сліпого. Це велика книга, спільне видання Українського Вільного Університету, Наукового Товариства ім. Шевченка, Українського Богословського Наукового Товариства та Української Вільної Академії Наук. Книга вийшла у світ на відзначення 30-річчя єпископських свячень і 25-річчя вступлення на митрополичий престіл Кир Йосифа Сліпого.

На зміст цієї книги (вона має 387 сторінок) склалися доповіді, джерельні матеріали і документи, — все об'єднане центральною темою: релігія в житті українського народу. Діапазон зацікавлення редактора цього збірника (редактор — ректор УВУ, проф. Володимир Янів) дуже широкий. Він зібрав у книзі доповіді наукової конференції в Рокка ді Папа в жовтні 1963 р. (разом сім доповідей), потім — ряд статей і матеріалів до історії української католицької Церкви між двома світовими війнами. Тут присвячено головну увагу науковій і виховній діяльності Кир Йосифа Сліпого. Опрацьовано наступні діяння: 45 років праці Українського Богословського Наукового Товариства; духовна семінарія і Богословська Академія у Львові — під керівництвом о. ректора Йосифа Сліпого; Митрополит Йосиф Сліпий як науковець. У третій частині книги — документи до історії звільнення Митрополита-Ісповідника з комуністичної каторги.

Усі речі — доповіді, розвідки, причинки, опубліковані у цій книзі, — цінні і цікаві. Але найцінніша третя, документальна частина. Кожен раз, коли думаш скільки загинуло документів, важливих для пізнання нашого минулого, відчуваєш жаль, що не одна світла сторінка нашої історії піде в забуття наслідком загину документів. І тому тимбільше треба дякувати кожному, хто видає документи друком і таким чином зберігає їх для майбутніх дослідників.

У цілому — "Наукові Записки" чотирьох установ, випущені в серії видань УВУ, це гідний вираз пошани наших інтелектуальних кіл супроти Верховного Владика, який в одній особі єднає обов'язки архипастиря з наснагою вченого-дослідника. Гортаючи сторінки цієї книги, приємно спостерігати старанну руку редактора і бездоганне технічне виконання. Понад 20 ілюстрацій (усі зв'язані з особою Митрополита-Ісповідника) додають книзі різноманітності. Відзначити появу цієї книги на сторінках "Пластового Шляху" — цілком доречно як з уваги на особу, якій вона присвячена, так і з уваги на упорядника-редактора: підготував цей збірник пластовий сеньйор Володимир Янів.

Михайло Добрянський

ПІДГОТОВЛЯЄМО ВИДАННЯ ІСТОРІЇ ПЛАСТУ

Для відзначення 60-річчя Пласту Головна Пластова Булава постановила видати історію Пласту за роки 1911—1971. На головного редактора цього видання запрошено пл. сен. Атанаса Фіголя.

Як основні матеріали до написання історії Пласту від 1945—1971 року послужать архіви ГПБулави та Крайових Пластових Організацій. На жаль, період від 1911—1945 рр. має дуже мало документації. Тому звертаємося з проханням до членів Пласту та кол. пластунів з 1911—1945 рр. присилати нам свої інформації, відповідні дані та знімки і інші подібні матеріали з цього початкового періоду Пласту. Зокрема прохаємо доповнити ті всі інформації, які подав нам сл. п. Сірій Лев у своїх спогадах, що появились в 1967 р. у Пластовому Видавництві “Молоде Життя” в Мюнхені п. н. “Український Пластовий Улад в роках 1911—1945”.

За зібрання матеріалів до історії Пласту в поодиноких країнах поселення за період після 1948 р. відповідають крайові пластові старшини. Всі станичні старшини повинні порозумітися із своїми КПСтаршинами та передати їм у скорому часі якнайповніші матеріали про свої пластові осередки.

Всякі інформації, дописи, знімки і інші матеріали до історії Пласту прохаємо слати на адресу Головної Пластової Булави в Торонті:

PLAST - HPB, 362 Bathurst Street, Toronto 2B, Ont. Canada.

ГОЛОВНА ПЛАСТОВА БУЛАВА

Торонто, Канада

Листування

«ЧИ МИ ЙДЕМО ВПЕРЕД?»

(Кілька думок про Крайовий Пластовий З'їзд у США з 1-2 травня ц. р., які багатьом не сподобаються)

Я не знаю, чи це є пластовий дух, чи прямо неоправданий романтизм, але від кожного Крайового Пластового З'їзду я чогось сподіваюся. Не знаю чого, але напевно чогось, що дало б мені новий поштовх до праці у Пласті. Я вже не раз поверталася зі з'їздів, щоправда, без “піднесення духа”, але все ж таки мала переконання, що незалежно від усього треба працювати для молоді. Але, коли в мене починає виникати думка, “чи має сенс моя невеличка лепта праці”, то це вже мене непокоїть. А непокоїть мене питання, яке щораз частіше постає: що далі?

Відбули ми наш Крайовий З'їзд. Це був навіть дуже чисельний з'їзд. Старше покоління молодечої організації раділо, що серед присутніх, може,

більше як коли, була більшість молодих. Дійсно було приємно кинути оком по залі.

Зовсім інша справа, чи молоде покоління мало і чи взагалі могло мати якийсь вплив на перебіг з'їзду.

Доповідь пл. сен. О. Кузьмович, голови ГПРади, була надзвичайно цікава своїм новим підходом до сучасної молоді. Вона відбігла від утертого шаблону, і хоч дуже теоретична, вказувала новий шлях у пластовій роботі, шлях, над яким треба було б подумати. Доповідь викликала бурхливі оплески, але це і все. Дискусію повинні були розпочати старші, бо до них стосувалося — “стараймося зрозуміти сучасну молодь”. Але, вийшло, так, що ніхто не почувався до тих “старших”. Бо і дійсно, всі ми, незалежно від нашого віку, є членами молодечої організації, себто всі ми молоді.

Дискусії над звітами членів КПС також не було. Хто знає, скільки делегатів ці звіти взагалі читало? Про напрямні праці на майбутнє теж “не було потреби” говорити. Зрештою, ми були дуже зайняті обговорюванням “прогулянки” до Європи. Дехто казав, що це була причина, чому не було конструктивнішої дискусії. Та чи дійсно так? Та ж цій “пльоткарській” справі виховний сектор присвятив цілі місяці своєї енергії. Може якби той час був використаний для інших справ, то вони, а не “прогулянка” до Європи стали б предметом обговорення? Я взагалі не є цілком певна, що впродовж з'їзду йшла якась дискусія. Кожний бесідник говорив лише про “важливу” для нього справу. І кожна справа пропадала, як тільки бесідник відходив від мікрофону.

Як і попередніми роками, так і цього року не вдалося відмолодити КПСтаршину. Старше пластунство заступлене лише одним представником (референт господарства), от так, “щоб слава не пропала”. І хоч я в метрики нікому не заглядала, то маю великий сумнів, чи в КПС є заступлений молодший сеньйорат. Ми всі погодилися, що старше пластунство не має досвіду у провадженні Пласту, і тому не можна їх допустити до керівництва, бо вони завели б Пласт “під дурного хату”. Правда. І я з цим погоджуюся. Щоб керувати організацією, не вистачає лише невеличкий досвід у праці у пластових станицях. Зрештою, ми маємо дуже мало таких пл. станиць, в яких би старше пластунство “грало першу скрипку”.

Я лише запитую, де і коли старше пластунство може набрати потрібного досвіду? Їх одне бажання, щоб вибрати заступниками крайових комендантів старших пластунів, розбилося... через загрозу здекомплетування цілої ланки КПСтаршини. Виховний сектор загрозив резигнацією... мовляв, правильники і статут не передбачають заступників, а якщо зайде потреба, то КПС собі таких кооптує...

Ми зробили, щоправда, старшим пластунам честь і впровадили непрактиковану досі “новину”. Обрали аж двох старших пластунів до КПРади (одного членом, другого членом-заступником). Вони там нікому не пошкодять і не допоможуть. Члени КПРади, звичайно, не беруть участі в

засіданнях КПСтаршини, вони отже не будуть мати нагоди зацікавитися із справами Пласту в крайовому масштабі. При кінці каденції одного з них попросять покласти свій підпис під протоколами перевірки діловодства КПС і це все...

За два роки ми знову будемо говорити багато про те, що вже пора, щоб старше пластунство перебрало деякі пости в КПСтаршині, і знову скажемо, що не можемо їм їх дати, бо вони не мають відповідного досвіду.

І я питаю, що далі?!

Ми ухвалили гарні резолюції, кожна комісія окремо. Ми ще раз і ще раз підкреслили, на яких принципах стоїмо і як ми боремося за душу молоді людини. Але, я не є цілком певна, що тут входить в рахунок душа молоді людини. Ми щораз більше і більше обстоюємо наші віджилі молодечі мрії, далекі і незрозумілі нашій молоді, а Пласт вічності (крім того, що має крім старих ще й молоде членство), щораз далі і далі відбігає від молоді, бо щораз далі і далі відбігає молодість від тих, що ним керують і не бажають дати молодшим навчитися — керувати...

Пл. Сеньйорат у Пласті є необхідним складником, але не як складова частина молодечої організації, але як досвідчені друзі, батьки, що своїм досвідом повинні помагати різьбити нову людину, нового пластуна, а не свою власну репліку.

На мою думку, майбутнє Пласту залежить у великій мірі від того, яку роль захоче відігравати в ньому пластовий сеньйорат, від того, коли пл. сеньйори простягнуть допоміжну руку молоді, від того, коли вони самі перестануть “бавитися в молодь”, змагатися за пости і відзначення, а візьмуть на себе менше помітну, але муравлину працю друга-помічника, друга-дорадника.

Десятий Крайовий Пластовий З'їзд у США переконав нас ще раз, що пластовий шлях туди не стелиться.

Ніна Ільницька
Нью-Йорк, США

Заувага від Редакції: Ми обговорювали порушені в повищому листі справи із пластунами, які були членами номінаційної Комісії на Крайовому З'їзді США. Вони твердили, що комісія старалась втягнути в члени нової КПСтаршини членів старшого пластунства, але це їм, на жаль, не вдалось, бо всі до кого вони звертались, відмовлялись від пленства у новій КПС США.

**
*

ЧИ ВИХОВУВАТИ МОЛОДЬ У ПАТРІОТИЧНОМУ ДУСІ — ЦЕ «НАРУГУВАННЯ ПОЧУВАНЬ»?

Читаючи у “Пл. Шляху” допис пані Ніни Ільницької про вечір самодіяльності Філадельфійської Пластової Станиці в Нью-Йорку (дивись “П. Ш.” ч. 1-2/1970 р., 124 стор.), постало в мене бажання написати декілька своїх думок. Можливо, що я є єдиною, а може є і більше таких, що не погоджуються з міркуваннями пані Ніни.

На мою думку, “хворобу, на яку ми українці часто нездужаємо”, ма-
буть, ніхто не всилівилікувати. Бо ж ми, що родилися на рідній землі, тер-
піли з нею і за неї, і знаємо, що таке святі почуття і туга, і саме тому хочемо
їх передати нашим дітям. Хочемо їх, роджених тут серед нового для нас
оточення, на чужій нам землі, виховати на добрих українців. На жаль, мов-
чки ніхто не зможе передати ані своїй, ані іншій дитині почувань, любови
чи історії свого народу. Наказувати любити далеку Ватківщину не помо-
же, але говорити і вчити, особливо прикладом, це конечне. А що ж сильніше
впливає на молоду людину як слово, сцена, чи п'єса? Молодь реагує силь-
но. Сцена зосереджує увагу молоді. Слова, фрази, переживання різко вби-
ваються у її пам'ять і залишаються назавжди.

Не буду оспорювати побудови п'єски “Дедьо”, бо не уважаю себе ком-
петентною в цьому. Хочу лише заторкнути питання патріотичних елементів
і “наруганих почувань” п. Ільницької.

Що на наших пластових ватрах завжди так буває, що частина ватри
є поважна і патріотична, а частина весела, це правда, тим більше ватра, у
якій бере участь юнацтво і новацтво. А що ж тут злого, що пластун, “який
щойно з викрутасами у кривому дзеркалі смішив нас” (Н. І.), тепер у ролі
бунчужного виголошує поважну промову? На мою думку, це справжній
пластун, який може бути веселий, безжурний, самокритичний, а за хвилину
перебрати поважну ролу виховника (якими до речі ці пластуни є) чи бун-
чужного. Такою повинна бути пластова дійсність. Та це ж діти ідейних
батьків. Їхні батьки, з-поміж яких деякі знають історію УПА та інших укра-
їнських військових формацій не лише з книжок, горді, що змогли передати
своїм дітям любов-розуміння до минулого та охоту і сміливість говорити
про те, щоб передати молодшим друзям. Яке ж тоді наше завдання? Не
говорити про минуле нашим дітям? Я думаю, що треба говорити, навіть і
про помилки, бо ж на помилках учимся.

У Філадельфії і Балтиморі глядачі мали приємне і корисне вражен-
ня від п'єски “Дедьо” і були зворушені нею, а рівночасно щиро вдячні тим,
що стільки часу посвячують для праці над молоддю. П'єска закінчується
словами: “Нас-пластунів чекає велика гра”. І чи ж не справді? Бути справ-
жнім пластуном, вірним Богові і Україні, повинуватися пластовим законам,
жити за ними і виховувати нові покоління — це справді велика і відповідаль-
на гра!

Хотілося, чомусь, наївно вірити, що в Пластовій Родині всі однодумці.

Чим саме почування п-ні Ніни Ільницької були “наругані”, важко
збагнути. Але, якщо воно дійсно так було, то можу повірити, що справді
п-ні Ніна мусіла дуже зле почуватися серед захоплених і гучних оплесків,
якими в Нью-Йорку публіка нагороджувала п'єску “Дедьо”, її автора і мо-
лодих пластунів-акторів.

М. (мама) пластунка

ЗВЕРНЕННЯ ВІД ПЛАСТОВОГО МУЗЕЮ

Народ без минулого не може думати про майбутнє. Пошана до традиції, давньої нашої культури та славного минулого, творить тривкі основи і є запорукою доброго майбутнього.

Переживаємо важливі світові події, що можуть принести несподіванки для нашої нації.

Треба, щоб кожний з нас старших і молодших віком, усвідомив собі, що музей збирає, упорядковує, консервує, систематизує та дбайливо переховує все, що торкається пластового життя, де б не були пластові осередки чи поодинокі члени.

Ми хотіли б, щоб всі старші і молодші члени Пласту зрозуміли нашу інтенцію і не були байдужими, а деколи лінивими, допомагати розвоєві Пластового Музею.

Пластовий Музей у Клівленді не є приватною власністю основника або працівників музею. Пластовий Музей є загальний і власником його є ПЛАСТ.

Через співпрацю Пластовий Музей буде рости, багатіти збірками і ставати вартісною установою.

Нехай ніхто не лінується вислати щобудь і хай не думає, що то маловартісна дрібничка. Для майбутнього дослідника це буде цінним надбанням.

Кожна програмка, відозва, афіша, журнал, одноднівка, брошурка, книжка, світлина, рисунок, відзначка, вишивка, ручна праця, зроблена руками пластуна, мають знайти місце в Пластовому Музеї.

Редакція "Пластового Шляху" відкриває сторінку "Пластової Преси". Будемо містити повідомлення про кожне друковане слово, яке появилося в Пласті, але з застереженням, що лише тоді, коли це пресове видання чи книжка буде надіслана до Пластового Музею.

Керівництво Пластового Музею відповідно зreferує нове видання і перешле до нашої редакції.

Видання прохаємо слати для Пл. Музею на адресу:

Leonid W. Bachynsky
3425 Broadview Road,
Cleveland, Ohio, 44109, USA

ЧИ МАЄТЕ У ВАШІЙ БІБЛІОТЕЦІ ЦІ ВСІ ВИДАННЯ:

	Ціна в долярах
Альбом 50-річчя Пласту, Нью-Йорк, 1964 р.	22.00
Д-р О. Тисовський (Дрот): ЖИТТЯ В ПЛАСТІ, посібник для українського пластового юнацтва, 3-тє справлене видання, Нью-Йорк — Торонто, 1969 р. 552 сторінки.	6.50
ПОСІБНИК ЗВ'ЯЗКОВОГО, збірна праця 22-ох авторів, пластових провідників для виховної діяльності в Уладі пластунів юнаків. Головний редактор: пл. сен. Василь Палієнко. Торонто — Нью-Йорк, 1970 р.	6.00
С. Левицький (Сірий Лев): Український Пластовий Улад в роках 1911-1945 у спогадах автора. Причинки до історії Пласту. Мюнхен, 1967 р.	3.00
“У Мандри”, нововиданий співанник для пластової молоді накладом Кр. Пл. Старшини в Австралії. Мельборн — Аделейда, 1970 р.	2.25
Ю. Шерех: Нарис сучасної української літературної мови	2.50
Мандрівка по головних містах України (гра для юнацтва)	2.00
Пластовий співанник “В дорогу”, Мюнхен, 1949 р.	2.00
Іспити вмлості для пластунок-юначок, Нью-Йорк, 1966 р.	1.25
Т. Данилів: Основоположник Пласту, Мюнхен, 1966 р.	1.00
Ю. Старосольський: Велика гра, про ідею і методу пластування	1.00
Т. Самогулка: Отрок, історичні ігри для новаків, Мюнхен, 1951 р.	1.00
Л. Бачинський: Перші кроки	1.00
Правильник УПНовацтва, Нью-Йорк, 1969 р.	1.25
Правильник УПЮ (2 частини), Нью-Йорк — Торонто, 1967 р.	1.75
Правильник УСП, Нью-Йорк — Торонто, 1968 р.	0.50
Правильник УПСеньйорату, Нью-Йорк, 1969 р.	1.00
А. Фіголь: Кібернетика, Мюнхен, 1966 р.	0.50
М. Шлемкевич: Прогулянка до великої столиці, гутірки про світогляд і характер, Мюнхен, 1946 р.	0.25
Бейден Пауел: Скавтінг для хлопців, Мюнхен, 1950 р.	0.50
Основи скавтової методи, Мюнхен, 1946 р.	0.25
А. Фіголь: Ідеологічні основи сеньйорського руху, Мюнхен, 1950 р.	0.25
А. Фіголь: Думки про сучасний стан пластового руху, Мюнхен, 1950 р.	0.25
Ігри і забави в пластовій домівці, Регенсбург, 1948 р.	0.25
Д. Донцов: Юнацтво і Пласт, Львів, 1928 р. (передрук)	0.15

Замовлення можна посилати до пластових крамниць у Канаді або США:

Ply Co-op Ltd., 768 Queen St. West, Toronto 3, Ont., Canada
або

Melode Zytia, 304E — 9 St., New York, N. Y., 10003, USA

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД "ПЛАСТОВОГО ШЛЯХУ"

за час від січня до кінця травня ц. р.

США

по \$10.00

ст. пл. Юрій Тарасюк, Трентон
пл. сен. Атанас Слюсарчук, Дітройт
по \$5.00

пл. сен. Фалина Любінецька, Дітройт
пл. сен. Ростислав Ратич, Едісон
по \$4.00

пл. сен. Андрій Дурбак, Чікаго
пл. сен. Петро Крамаренко, Бруклін
пл. сен. Катря Червоняк, Джексон
Гайтс

пл. сен. Антін Хухра, Кергонксон
пл. сен. Тарас Ліськевич, Чікаго
пл. сен. Богдан Ухач, Дітройт
пл. сен. Михайло Сосяк, Лейтем
пл. сен. Тарас Когут, Дітройт
д-р Ілля Каралінка, Ірвінгтон
пл. сен. Степан Шмотолоха,
Брентвуд

ст. пл. Анна Богай, Дітройт
пл. сен. д-р Антін Шутка,
Гантінгдон Вудс
пл. сен. Софія Кульчицька, Чікаго
по \$3.00

пл. сен. Авра Слюсарчук,
Скенектеді
пл. сен. Василь Литвин, Чікаго
пл. сен. Ада Осінчук, Форт Вейн
пл. сен. Дмитро Косович, Нью-Йорк
ст. пл. Люба і Любомир Климовичі,
Чікаго

пл. сен. Петро Содоль, Нью-Йорк
ст. пл. Андрій і Лілея Горнятковичі,
Джексон Гайтс

пл. сен. Ольга Хадай, Денвер
по \$2.00

пл. сен. Осип Врублівський, Клівленд
ст. пл. Василь Лончина, Дітройт
пл. сен. Роман Вергун, Рочестер
пл. сен. Іван Дурбак, Трой

пл. сен. Володимир Залуський,
Бронкс
пл. сен. Наталія Березовська,
Лос Анджелос
пл. сен. Віктор Яворський, Ньюарк
пл. сен. Володимир Слиж, Флашінг
по \$1.50

Ірина Іванишин, Клівленд
по \$1.00

пл. сен. Оксана Вережницька,
Боффало
пл. сен. Олександр Вережницький,
Боффало

пл. сен. Мар'ян Ворачок, Боффало
пл. сен. Соня Головата, Боффало
пл. сен. Емілія Дзюба, Боффало
пл. сен. Михайло Миськів, Боффало
пл. сен. Богдан Пашковський,
Боффало

пл. сен. Ярослав Припляк, Боффало
пл. сен. д-р Богдана Салабан,
Боффало
пл. сен. Ліда Стасюк, Боффало
пл. сен. Степан і Слава Шипки,
Боффало

пл. сен. Роман Щуровський, Боффало
пл. сен. Оля Чмола, Боффало
пл. сен. Люба Цьолко, Боффало
пл. сен. Марко і Марта Стасюки,
Боффало

пл. сен. Мар'я Храплива, Ст. Люї
пл. сен. Юліян Саварин, Чікаго
пл. сен. Ірина Левицька, Елізабет
пл. сен. Віра і Андрій Миці, Ньюарк

КАНАДА

по \$50.00

Пластова Кооператива "Плай",
Торонто, з нагоди Загальних Зборів
1971 р.

по \$10.00

пл. сен. д-р Іван Войчишин, Оттава

по \$5.00

пл. сен. Андрій Харак, Торонто

пл. сен. Андрій Тершаковець,
Торонто

пл. сен. Омелян Хабурський,
Торонто

пл. сен. Орест Джулинський,
Торонто

по \$4.00

Теодор Ординець, Торонто

пл. сен. Олександр Котович,
Вінніпег

по \$3.00

пл. сен. Ореста Родинюк, Едмонтон

по \$2.00

пл. сен. Надя Винницька, Монреаль

пл. сен. Оксана Крайківська,
Едмонтон

пл. сен. Юрій Бабій, Торонто

по \$1.50

пл. сен. Роман Сенчук, Вінніпег

Стефанія Вазюк, Едмонтон

по \$1.00

пл. сен. Софія Климкович, Едмонтон

пл. сен. Олексій і Звенислава

Сагайдаківські, Торонто

ІНШІ КРАЇНИ

\$2.39 — пл. сен. Ярослав Мицко,

Ловборо, Велика Британія

Від січня до кінця травня ц. р.

склали на пресфонд "Пластового
Шляху":

із США 53 жертводавці 142.50

з Канади 16 жертводавців 102.00

з інших країн 1 жертводавець 2.39

Разом 70 жертводавців на \$246.89

♦♦

● Усім жертводавцям складасмо на цьому місці нашу щирю подяку за їхні датки на пресфонд "Пластового Шляху". Ці датки допомагають нам продовжати наше видавничче діло, бо самих прибутків із передплат не вистачає на те, щоб покрити всі наші витрати, пов'язані з видаванням "Пластового Шляху". Це тим більше, що кошти друку, паперу і поштових оплат дуже в останньому часі зросли, а передплата за журнал все ще залишилася та сама — \$6.00 річно.

● Усіх тих, що в цьому році ще не склали своїх датків на пресфонд "Пл. Шляху", прохасмо зробити це якнайшвидше.

● ХТО ЧЕРГОВИЙ?

Прочитайте уважно наступні рядки!

ВІД АДМІНІСТРАЦІ

● Згідно з нашим заповідженням у попередньому числі “Пластового Шляху” ми видали і вислаємо перед кінцем червня ц. р. оце 2-ге число “Пластового Шляху” за цей рік.

● Тепер викінчусмо підготову матеріялів для видання залеглого подвійного числа за минулий рік (число 3-4/1970 р.), в якому появляться матеріяли, що стосуються тематики 2-ої Сесії Пластового Конгресу Другого і 5-го Збору КУПО, які відбулися у вересні м. р. Це число появиться в липні ц. р.

● 3-тє число “Пластового Шляху” за 3-тє чвертьріччя ц. р. (липень-вересень) повинно повнитися при кінці вересня ц. р.

● Усіх наших передплатників, що залягають з передплатою, прохасмо негайно вирівняти свою залеглість.

● Будемо Вам дуже вдячні, якщо присєднасте для “Пластового Шляху” з-поміж Ваших знайомих, що до Пласту не належать, принаймні одного нового передплатника. Кожний передплатник — це конкретна допомога у видаванні нашого журнала і в поширенні тих ідей та поглядів, які “Пластовий Шлях” голосить на своїх сторінках.

● Прохасмо Вас виповнити долучений до цього числа “Пластового Шляху” листок зголошення передплати і разом з Вашим чеком чи грошовим переказом вислати на адресу нашої Адміністрації у Торонті.

АДМІНІСТРАЦІЯ “ПЛАСТОВОГО ШЛЯХУ”

З М І С Т

Редакційна стаття	1
О. Кузьмович: Слово голови ГПРади на 10-ому Кр. Пл. З'їзді США	4
В. Палієнко: Пласт і його майбутнє, слово голови ГПБулави на 10-ому Кр. Пл. З'їзді США	7
П. Саварян: Слово до юнацтва	12
Л. Ониськевич: Про молодь і інші справи	18
В. Соханівський: Дещо про наркоманію, її причини, вплив та спроби запобігання	22
І. Раковський: Наркотики — проблема сьогоднішнього дня	34
В. Дозорський: Зауваги самітнього пластуна	39
О. Бойчук: Небезпека від успіху	43
О. Луцький: Спад пластового доросту — загрозливе явище	46
Л. М. Л. Ониськевич: "Студент" і студенти	50
М. Світуха: Міжнародний скавтінг' перед черговим світовим Джемборі З гласового життя	52
З нових видань	55
Листування	59
Звернення від Пластового Музею	64
Оголошення пластових видань	68
Пожертви на пресфонд "Пластового Шляху"	69
	70

From:.....

.....

.....

**PLASTOVY SHLIAKH
MAGAZINE
2199 Bloor Street West
Toronto 21, Ontario, Canada**

Прохаємо Вас заплатити передплату за 1971 рік — 6.00 дол.

якщо Ви ще досі цього не зробили.

Разом з передплатою вишліть Вашу пожертву на пресфонд!

ПРОЧИТАЙТЕ УВАЖНО НАСТУПНІ РЯДКИ:

● Основною фінансовою передумовою точної і безперебійної появи "Пластового Шляху" є своєчасне вплачування ПЕРЕДплати, і то НА ПОЧАТКУ РОКУ так, як всі ми платимо на початку року передплати за чужомовні видання.

● Біля Вашої адреси на коверті є надруковане число, що вказує, доки заплачена Ваша передплата за "Пластовий Шлях". Якщо Ваша передплата за 1971 рік ще не заплачена, **прохаємо негайно вислати Вашу залежність!**

● Тому що прибутків із самих передплат не вистачає на покриття всіх коштів видання "Пл. Шляху", **прохаємо Вас раз у рік скласти даток на пресфонд "Пластового Шляху".**

● Прохаємо Вас виповнити долішню частину цього листка і разом з Вашим чеком чи грошовим переказом вислати на адресу нашої Адміністрації у Торонті.

Адміністрація "Пластового Шляху"

ПРОХАЄМО ВАС:

Виповнити і вислати до адміністрації «Пл. Шляху» на адресу:

PLASTOVY SHLIAKH Magazine

2199 Bloor St. West

Toronto 21, Ont., Canada

....., ДНЯ .....

(місцевість)

- Висилаю: 1) річну передплату на 1971 рік ..... 6.00 дол.
2) заборгованість за 1970 рік ..... 6.00 дол.
3) пожертву на пресфонд «Пл. Шляху» ..... дол.
призначену на його розбудову.
4) за видання п. н. «Пласт на порозі
свого 60-ліття» ..... 1.00 дол.

Разом: ..... дол.

МОЯ АДРЕСА:

(по-англійському)

.....
(повне ім'я і прізвище)

.....
(число дому і назва вулиці)

.....
(місцевість і стейт або провінція та "зіп код")

.....
(Для членів Пласту: назва місцевості пластової станиці)

Передплатників із США, Канади і Австралії прохаємо подати "зіп код"!

Ціна цього числа: 1.50 дол.

● ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

● ЧИТАЙТЕ!

● ПОШИРЮЙТЕ!

ПЛАСТОВІ ЖУРНАЛИ:

ГОТУЙСЬ

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОГО
НОВАЦТВА

Появляється щомісяця. Річна передплата: Канада — \$5.00, США — \$5.00.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ ТА АДМІНІСТРАЦІЇ: Notuys, 2199 Bloor St.
Toronto 21, Ont., Canada.

ЮНАК

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОГО
ЮНАЦТВА

Появляється щомісяця. Річна передплата в Канаді і США — \$6.00.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mrs. Olga Kuzmowycz, 221 Fire Island Ave., Babylon,
N. Y., 11702, U.S.A. — АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: Yunak Magazine,
2199 Bloor Street West, Toronto 21, Ontario, Canada.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Появляється квартално. Річна передплата в Канаді і США \$6.00.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ:
PLASTOVY SHLIACH, 2199 Bloor St. West, Toronto 21, Ont., Canada.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
Mr. L. Onyshkevych, 9 Dozwood Drive, Trenton, N. J., 08638, USA